

Uluslararası
*Çocuk ve Ergen
Travma Kongresi*

24-26 Mart 2022
Radisson Blu Resort & Spa, Çeşme-İZMİR

"Güçlenerek Büyümek"

BİLDİRİ ÖZET KİTABI

Organizasyon Sekreteryası

MOTTO
www.motto.tc

0232 446 06 10
info@motto.tc

www.egedencocuktravmakongresi.com

İÇİNDEKİLER:

	<u>Sayfa</u>
Davet	3
Kurullar	4
Ana Konular	5
Kongre Programı	6 - 9
Sözel Bildiriler	10 - 55
Poster Bildiriler	56 - 64

Çocuk ve Ergenlerde Travma Konusuna İlgi Duyan Değerli Meslektaşlar ve Gönüllüler;

Dünya genelinde ve Türkiye’de çocuk ve ergenlerde ruhsal travma yaşantıları ve bunların etkileri konusundaki bilgi birikimi ve farkındalık giderek artmaktadır. Bu önemli alana artan ilgi ve çalışmaların sonucunda, travmaya yönelik müdahale/önleme programları ve çocukları-ergenleri travma durumlarında güçlenerek büyümeye teşvik edecek girişimler de önem kazanmaktadır.

Bizler EGEDEN Çocuk ve Travma Vakfı olarak Çocuk ve Ergenlerde Travma konusunda “**Güçlenerek Büyümek**” temalı bir kongreyi düzenlemeye giriştik. **24-26 Mart 2022** tarihlerinde Çeşme/ İzmir’de gerçekleşecek olan bu kongreye çeşitli disiplinlerden araştırmacı, uygulamacı ve gönüllüleri, bu konuda çalışanları, ilgi duyanları, bilgilenmek isteyenleri davet etmek istiyoruz. Hep birlikte konuyla ilgili bilgi alışverişinde bulunmak, yapılan çalışmaları paylaşmak ve bu konuda birlikte gelişmek temel amacımız. Kongre ana programında dünyada ve Türkiye’de konuya derin emek veren araştırmacı ve uzmanlar yer alacak ve çalıştaylar yürütülecektir. Ayrıca sizlerden gelecek konuyla ilgili serbest sözel bildiri ve poster bildiri önerileri ile programımızın zenginleşeceğini ümit ediyoruz. Egeden Çocuk ve Travma Vakfı Gençlik Komisyonu ve Aile Mentörü Programı çalışmaları ve Egeden Çocuk ve Travma tez ödülllerinin takdiminin de yer alacağı kongre programını sanatsal ve sosyal etkinliklerle zenginleştirmek düşüncesindeyiz.

İlkbahar mevsiminin başlarında, Radisson Blu Resort & Spa, Çeşme-İzmir’imizin doğal güzellikleri içinde gerçekleşecek bu kongrede birlikte olmak dileğiyle saygılar sunarız.

Prof. Dr. Figen ÇOK
Egeden Çocuk ve Travma Vakfı
Kongre Eşbaşkanı

Prof. Dr. Müge TAMAR KARAOĞLU
Egeden Çocuk ve Travma Vakfı
Kongre Eşbaşkanı

KONGRE BAŞKANLARI

Prof. Dr. Figen ÇOK
Prof. Dr. Müge TAMAR KARAOĞLU

DÜZENLEME KURULU

Prof. Dr. Figen ÇOK
Prof. Dr. Müge TAMAR KARAOĞLU
Prof. Dr. Özlem GENCER
Prof. Dr. Ümran KORKMAZLAR
Prof. Dr. Zeki YÜNCÜ
A. Müge ÖSEN
Av. N. Banu DEMİREL
Deniz ERYILMAZ
E. Nur FURTUN SÖKMEN
Serkan KAHYAOĞLU
Z. Kısmet BAKİOĞLU

BİLİMSEL KURUL

Prof. Dr. Aysun DOĞAN
Prof. Dr. Cahide AYDIN
Prof. Dr. Özgür ERDUR BAKER
Prof. Dr. H. Serpil ERERMİŞ
Prof. Dr. Bahar GÖKLER
Prof. Dr. Özlem GENCER
Prof. Dr. Ümran KORKMAZLAR
Prof. Dr. Resmiye ORAL
Prof. Dr. Bedriye ÖNCÜ ÇETİNKAYA
Prof. Dr. Ceu SALVADOR
Prof. Dr. Zeki YÜNCÜ
Doç. Dr. Ilgın GÖKLER DANIŞMAN

Sıralama, ünvan ve isme göre alfabetik düzenlenmiştir.

Kongre Ana Konuları

Güçlenerek Büyümek
Travma ve Büyüme
Travma ve Gelişime Etkisi
Toplumsal Cinsiyet ve Travma
Ayrımcılık ve Travma
Göçmen, Mülteci Çocuklar ve Travma
Şiddet, Zorbalık
Pandemi ve Etkileri
İstismar ve İhmal
Psikolojik Dayanıklılık
Müdahale / Önleme Çalışmaları
Ölüm Kavramı ve Travmatik Yas
Afetler ve Travma
Okullar ve Travma
Bağımlılık ve Travma
Çocuk Hakları, Çocuk Koruma ve Travma
Travmanın Nörobiyolojisi

24 MART 2022, PERŞEMBE

12:45 - 14:45	Salon A	Salon B	Salon C	Salon D	Salon E
	Çalıştay 1 "3 Ego Durumunda Travma / Transaksiyonel Analizle Bir Bakış" Serkan Kahyaoğlu , Porta Eğitim ve Psikoloji, EGEDEN Çocuk ve Travma VAKFI	Çalıştay 2 "Örselenen Parçaları Onarmak": Travmada Yeniden Yapılandırma" Deniz Eryılmaz , EGEDEN Çocuk ve Travma VAKFI	Çalıştay 3 "Felaket Mağduru Çocuklarla Grup EMDR'ı" Prof. Dr. Ümrhan Korkmazlar , EGEDEN Çocuk ve Travma Vakfı	Çalıştay 4 Superskills Sosyal Duygusal Eğitim Programı Prof. Dr. Neslihan Karaman , Ankara Üniversitesi EBF	Çalıştay 5 "Medya Okuma Teknikleri, İçerik Üretimi ve Teyit" Prof. Dr. Aylin Göztaş , Ege Üniv. İletişim Fak., Doç. Dr. Eylin Aktaş , Pamukkale Üniv. İletişim Fak. ve Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Karanfiloğlu , İbn Haldun Üniv.
	Salon A				
15:00 - 15:15	Açılış Konuşmaları Prof. Dr. Figen Çok & Prof. Dr. Müge Tamar Karaoğlu , Kongre Eş Başkanları Kismet Bakıoğlu , Egeden Çocuk ve Travma Vakfı Yönetim Kurulu Başkanı				
15:15- 16:45	Davetli Açılış Konuşması (Opening Keynote) Prof. Dr. Resmiye Oral , Dartmouth Üniversitesi, ABD Olumsuz Çocukluk Yaşantıları ve İlişkiler Ağı: Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığının Yapı Taşları				
16:45 - 18:15	Davetli Açılış Konuşması (Opening Keynote)- ONLINE Bruce D. Perry, M.D., Ph.D. Neurosequential Network Başkanı The ChildTrauma Academy Üyesi, Northwestern University (ABD) ve La Trobe University (Avustralya) Öğretim Üyesi The Impact of Trauma and Neglect on the Developing Child (Büyüyen Çocukta Travma ve İhmalin Etkileri) * Simultane Tercüme olacaktır.				

25 MART 2022, CUMA

9:00 - 10:15	Salon A	Salon B	Salon C	Salon D
	SÖZEL BİLDİRİ OTURUMU 1: COVID 19, KAYGI Oturum Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Şeyda Erucar	SÖZEL BİLDİRİ OTURUMU 2: ÇOCUK İSTİSMAR VE İHMALİ Oturum Başkanı: Dr. Fatma Özsert	SÖZEL BİLDİRİ OTURUMU 3: TERAPİ- EĞİTİM Oturum Başkanı: Psk. Deniz Eryılmaz	SÖZEL BİLDİRİ OTURUMU 4: ZORLUKLAR Oturum Başkanı: Doç. Dr. Tolga Erdoğan
10:15 - 10:45	Kahve Molası			
10:45- 12:15	Salon A Panel I - Değişen Kültür; Travma ve Günümüz Toplumunda Çocuklar ve Gençler Moderatör: Prof. Dr. Müge Tamar Karaoğlu Konuşmacılar: Dr. Müge Tamar Karaoğlu , Çocuk ve Ergen Psikiyatristi, Egeden Çocuk ve Travma Vakfı Bencilik İkliminde Çocuk ve Genç	Salon B Panel II - Tüm Boyutlarıyla İstismar Moderatör: Psk. Deniz Eryılmaz , Egeden Çocuk ve Travma Vakfı Konuşmacılar: Prof. Dr. Ayşen Coşkun , Kocaeli Üniv. Tıp Fakültesi Çocuk Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Ana Bilim Dalı Duygusal İstismardan Cinsel İstismara Çocuk İstismarının Etkileri - ONLINE	Salon C Panel III - Travma ve Okullar Moderatör: Prof. Dr. Figen Çok , Başkent Üniversitesi Eğitim Fakültesi Öğr. Üyesi, Egeden Çocuk ve Travma Vakfı Konuşmacılar: Dr. Murat Ağan , Tokat İl Millî Eğitim Müdürü MEB Psikososyal Destek Çalışmaları - ONLINE	

Prof. Dr. Defne Tamar Gürol, Psikiyatrist, Psikanalist
Bireyden Topluma Şiddet

Dr. Önder Küçük, Çocuk ve Ergen Psikiyatristi
Yoksulluk ve Çocuk

Prof. Dr. Akça Toprak Ergönen, Dokuz Eylül Üniversitesi, Adli Tıp Ana Bilim Dalı
Çocuk İstismarında Adli Tıbbi Değerlendirme ve Yaşanan Sorunlar

Prof. Dr. Figen Şahin Dağlı, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Uzmanı
Çocuk İstismarının Önlenmesi ve Aile Eğitimlerinin Önemi

Prof. Dr. Tolga Dağlı, Çocuk Koruma Merkezlerini Destekleme Derneği Başkanı
Çocuğa Yönelik Şiddet Toplumsal Bir Sorundur

Ekin Gamze Gencer, Politika Analisti, Eğitim Reformu Girişimi, Eğitimin Durumu - **ONLINE**

Uzm. Psik. Dan. Ramazan Aydın, PDR Derneği Diyarbakır Şube Başkanı, MEB Okul Psikolojik Danışmanı
Okul Ortamında Çocuk ve Travma

Salon A

12:15 - 13:30

KONFERANS:

Prof. Dr. Ali Saffet Gönül, Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğretim Üyesi
Travmanın Nörobiyolojisi

13:30 - 14:30 Öğle Yemeği

14:30 - 16:00

Salon A

Panel IV - Nesiller Boyu Travma Paneli
Moderatör: **Prof. Dr. Özlem Gencer**

Konuşmacılar:
Dr. Begüm Şahbudak, Manisa Sinir ve Ruh Sağlığı Hastalıkları Hastanesi
Cinsel İstismarda Kuşaktan Kuşağa Aktarım

Prof. Dr. Şebnem Pırıldar, Ege Üniversitesi Psikiyatri ABD
Çocukluktaki İstismarın Yetişkinlikteki Görünümü

Doç. Dr. Aylin Özbek, Çocuk ve Ergen Psikiyatristi
Travmanın Kuşaklar Arası Aktarımı Nasıl Gerçekleşir? Nasıl Önlenir?

Salon B

Panel V - Bağımlılık ve Özkiyım Paneli
Moderatör: **Prof. Dr. Zeki Yüncü**

Konuşmacılar:
Prof. Dr. Zeki Yüncü, Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk ve Ergen Psikiyatristi
Bir Tür Yavaş Özkiyım Modeli

Dr. Öğr. Üyesi Birsen Şentürk Pılan, Ege Üniversitesi Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları ABD
Bir Bağımlılık Tipi Olarak Tekrarlayan Kendine Zarar Verme Davranışlarına Yaklaşım

Prof. Dr. Diğdem Siyez, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Fakültesi
Bağımlılıkta Aile Temelli Müdahaleler

Salon C

Panel VI - Pandemi, Dezavantajlı Çocuk / Ergenler ve Travma
Moderatör: **Prof. Dr. Senem Başgöl**

Konuşmacılar:
Prof. Dr. Senem Başgöl, Hasan Kalyoncu Üniversitesi Psikoloji Böl. Özel Gereksinimli Çocukların Pandemi Sürecinde Sosyal, Fiziksel ve Bilişsel Gelişimi

Doç. Dr. Ilgın Gökler Danışman, TED Üniversitesi Psikoloji Böl. Başk. Pandemiye Dezavantajlı Aileler ve Çocukları: "Ekolojik ve Sistemik Açından Bir Değerlendirme".

Dr. Rubab G. Arım, Sosyal Analiz ve Modelleme Birimi Yöneticisi, Kanada İstatistik Kanada'da Dezavantajlı Çocuklar, Aileleri ve Pandemi - **ONLINE**

16:00 - 16:15 Kahve Molası

Salon A				
16:15 - 17:30	KONFERANS - ONLINE Bessel van der Kolk, M.D. , Trauma Research Foundation Kurucusu ve Başkanı The Integration of Mind, Brain and Body in the Treatment of Trauma (Travmanın Tedavisinde Zihin, Beyin ve Bedenin Entegrasyonu)			
17:30 - 18:00	EGEDEN ÇOCUK VE TRAVMA TEZ ÖDÜLLERİNİN TAKDİMİ ve SUNUMU Moderatör: Prof. Dr. Figen Çok			
18:00 - 20:00	Travma ve Çocuk Film Gösterimi (Analiz ve Tartışma) Dr. Özlem Önen , Çocuk ve Ergen Psikiyatristi & Dr. Handan Özek Erkuran , Çocuk ve Ergen Psikiyatristi Oyunbozan (System Crasher) - 9 yaşında bir çocuğun travmasını konusu alan 2019 Almanya yapımı ödüllü film.			
26 MART 2022, CUMARTESİ				
9:00 - 10:15	Salon A	Salon B	Salon C	Salon D
	SÖZEL BİLDİRİ OTURUMU 5: RUH SAĞLIĞI Oturum Başkanı: Prof. Dr. Ayşe Rodopman Arman	SÖZEL BİLDİRİ OTURUMU 6: GELİŞİMSEL KONULAR Oturum Başkanı: Doç. Dr. Aysel Çoban	SÖZEL BİLDİRİ OTURUMU 7: ŞİDDET, KAYGI Oturum Başkanı: Doç. Dr. Ilgın Gökler Danışman	SÖZEL BİLDİRİ OTURUMU 8: ÇOCUK TRAVMALARI SAĞALTIM Oturum Başkanı: Prof. Dr. Ümrân Korkmazlar
10:15 - 10:45	Kahve Molası			
10:45 - 12:15	Salon A	Salon B	Salon C	
	Panel VII - İstismarın İstismarı ve Medya Moderatör: Prof. Dr. Özlem Gencer Konuşmacılar: Prof. Dr. Özlem Gencer , Çocuk ve Ergen Psikiyatristi İstismar Haberlerinin Çocuklara Etkileri Doç. Dr. Eylin Aktaş , Pamukkale Üniversitesi İletişim Fakültesi Çocuk Hakkı Olarak Özel Hayatın Gizliliği ve Mahremiyet: Sosyal Medya İhlalleri Üzerine Bir Tartışma Av. Murat Aydın , Hukukçu İstismar Suçunun Yargılanması ve Çocuğun Korunması	Panel VIII - Psikolojik Dayanıklılığın Geliştirilmesi Moderatör: Prof. Dr. Özlem Karırmak Konuşmacılar: Prof. Dr. Özlem Karırmak , Bahçeşehir Üniversitesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Afetler, Psikolojik ve Toplumsal Dayanıklılık Doç. Dr. Suna Eryiğit , Univercity of Brighthon, Birleşik Krallık Okul Bağlamında Sistem Odaklı Yılmazlık - ONLINE Doç. Dr. Didem Aydoğan , Adnan Menderes Üniversitesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Yılmazlık Çatı Modeli ve Aile Yılmazlığı Uzm. Psik. Pınar Aslan Demirci , Egeden Çocuk ve Travma Vakfı Bilirsem Yapabilirim Programı	Panel IX - Uzaktan Eğitim, Digital Oyun ve Sosyal Medya Kullanımının Çocuk ve Ergenlere Yansımaları Moderatör: Prof. Dr. Bedriye Öncü Çetinkaya , Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi, Ergen Psikiyatristi - ONLINE Konuşmacılar: Prof. Dr. Bedriye Öncü Çetinkaya , Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi, Ergen Psikiyatristi Birimi Uzaktan Eğitim ve Kapanmanın Ergen Ruh Sağlığı Üzerine Etkileri - ONLINE Doç. Dr. Filiz Kalelioğlu , Başkent Üniversitesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği Programı Pandemi Döneminde Uzaktan Eğitimin Pedagojik Açidan Değerlendirilmesi Prof. Dr. Aylin Göztaş , Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi Çocuk ve Siber Zorbalık: Kavrama ve Mücadele Etme Yolları Üzerine Öneriler	

12:15 - 13:30	Salon A	Salon B	Salon C
	SÖZEL BİLDİRİ OTURUMU 9: TRAVMATİZASYON VE ZORBALIK Oturum Başkanı: Uzm. Klinik Psk. Serkan Kahyaoğlu	SÖZEL BİLDİRİ OTURUMU 10: ŞİDDET Oturum Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Ayşegül Metindoğan	SÖZEL BİLDİRİ OTURUMU 11: RİSK, KAYGI, COVID Oturum Başkanı: Prof. Dr. Türkan Doğan
13:30 - 14:30	Öğle Yemeği		
14:30 -16:00	Salon A	Salon B	Salon C
	Panel X - Pandeminin Görünmeyen Yüzü Moderatör: Prof. Dr. Özlem Gencer Konuşmacılar: Prof. Dr. Ayşe Rodopman Arman , Çocuk ve Ergen Psikiyatristi Pandemide İstismar Dr. Önder Küçük , Çocuk ve Ergen Psikiyatristi Pandemiden Ruhsal Salgına Dr. Sevcan Karakoç , Doğu Üniversitesi Psikoloji Bölümü Bir Neslin Kaybına Giden Yolda Pandemi Okul Yoksunluğu - ONLINE	Panel XI - Travmaya Yönelik Tedaviler Moderatör: Prof. Dr. Ümran Korkmazlar Konuşmacılar: Prof. Dr. Işık Karakaya , İstanbul Bilgi Üniversitesi, Travma ve Afet Çalışmaları Uygulamalı Ruh Sağlığı Programı Ruhsal Travma Tedavisinde Oyun Terapisi Prof. Dr. Ümran Korkmazlar , Ege Üniversitesi, Çocuk ve Travma Vakfı, Psikolog EMDR Tedavisi Prof. Dr. Fisun Akdeniz , Psikiyatrist Travma Tedavisinde Mindfulness (Farkındalık)	Panel XII - Zorlu Yaşam Olayları, Çocuklar ve Müdahaleler Moderatör: Prof. Dr. Aysun Doğan Konuşmacılar: Prof. Dr. Şükrü Hatun , Koç Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Ana Bilim Dalı Pediatrik Endokrinoloji Çocuk Yoksunluğu - ONLINE Prof. Dr. Aysun Doğan , Ege Üniversitesi, Psikoloji Bölümü Akran Zorbalığını Önleyici Bütüncül Okul Yaklaşımı Dr. Öğr. Üyesi Büşra Akçabozan Kayabol , Bahçeşehir Üniversitesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Mülteci Çocuklar ve Ergenlerle Okul Temelli Önleyici Müdahaleler Dr. İdil Aksöz Efe , Yas Danışmanı, Chaplaincy Health Care, Richland, WA, ABD Çocuk ve Ergenlerde Yas Çalışmaları - ONLINE
16:00 - 16:15	Kahve Molası		
16:15 - 17:00	Salon A		
	Ege Üniversitesi Çocuk ve Travma Vakfı Aile Mentörü Programı Çalışmaları Ege Üniversitesi Çocuk ve Travma Vakfı Gençlik Komisyonu Çalışmaları Moderatör: Psk. Dan. Nur Furtun Sökmen		
17:00-18:15	KONFERANS: Davetli Konuşmacı - ONLINE Ann S. Masten, Ph.D. , Regents Professor of Child Development University of Minnesota (ABD), Çocuk Gelişimi Enstitüsü Risk and Resilience of Children and Youth in Complex Disasters: Highlighting COVID-19 (Karmaşık felaketlerde çocuk ve gençlerde risk ve psikolojik dayanıklılık: COVID 19)		
18:15 - 18:30	Kahve Molası		
18:30-19:30	Kapanış Konferansı "Sanat ve Çocuk Travması" - ONLINE ZÜLFÜ LİVANELİ		
19:30	Kapanış		

SÖZEL BİLDİRİLER

S-01 Ergenlerin Covid-19 Korkusunun Psikolojik Dayanıklılık Düzeylerine Etkisinin İncelenmesi

Sanıye Selin Döğür¹, Gülşah Zengin², Gözde Önal²

1 Biruni Üniversitesi

2 Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

Amaç: Psikolojik dayanıklılık, kişinin zorlu yaşam koşulları karşısında problemlerin üstesinden gelebilme yeteneği olarak tanımlanmaktadır. Bu zorluklar depresyon, sel gibi doğal afetler olabileceği gibi, anne babanın veya sevilen bir yakının kaybı, anne-babanın ayrılması, okul ya da adres değişikliği gibi kişinin yaşamını etkileyen farklı sorunlar olabilmektedir. DSÖ tarafından ilan edilen Covid-19 pandemisi Mart 2020 tarihi itibarı tüm dünyayı olduğu gibi Türkiye’yi de etkisi altına almıştır. Bebeklikten sonra büyümenin ve gelişmenin en hızlı olduğu dönem olan ergenlik döneminde duygusal karmaşalar, özerklik arayışı dönemin en belirgin gelişim karmaşalarındandır. Duygusal karmaşaya ek olarak nadir görülen bir salgın dönemi olan Covid-19 pandemi sürecinde ergenler online eğitim, sokağa çıkma kısıtlamaları, yakınlarının kaybı, hastalığa yakalanma korkusu gibi durumlarla karşı karşıya kalmıştır. Bu çalışmanın amacı ergenlerin Covid-19 korkusu düzeylerinin psikolojik dayanıklılık düzeyleri ile ilişkisini belirlemektir. Yöntem: İlişkisel tarama yöntemi ile yapılan araştırmaya, 14-18 yaş ergenler dahil edilmiştir. Ergenlerin Covid-19 korkusunu belirlemek amacıyla Türk kültürüne Satıcı ve arkadaşları (2020) tarafından uyarlanan “Covid-19 Korkusu Ölçeği” kullanılmış, psikolojik dayanıklılık durumları ise Durak (2002) tarafından türkçeye uyarlanan “Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği” aracılığıyla değerlendirilmiştir. Bulgular: Çalışma, 14-18 yaş arası 28’i kız 17’si erkek toplamda 45 ergen ile yürütülmüştür. Ergenlerin Covid-19 korkusu düzeyleri ile aile desteği ($r = -0,124$; $p = 0,002$), akran desteği ($r = -0,185$; $p = 0,002$), mücadele azmi ($r = -0,235$; $p = 0,00$) ve empati ($r = -0,256$; $p = 0,00$) alt boyutları arasında negatif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Covid-19 korkusu ile psikolojik dayanıklılık toplam puanı ($r = -0,563$; $p = 0,00$) arasında negatif yönde anlamlı ilişki olduğu belirlenmiştir. Sonuç: Çalışma bulguları doğrultusunda ergenlerin Covid-19 korkusu düzeylerinde aile desteği, akran desteği, mücadele azmi ve empatinin etkili olduğu görülmektedir. Ergenlerin, beklenmedik durumlarda psikolojik dayanıklılıklarını desteklemekte ergenlerle çalışan profesyoneller için yol gösterici olabilir. Gelecek araştırmalarda örneklem genişletilerek karma desen araştırmalar planlanabilir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19 pandemisi, ergenlik dönemi, psikolojik dayanıklılık

S-02 Ergenlerde Depresyon Ve Kaygı İle Başa Çıkma Davranışları: Türkiye Ve Avrupa Karşılaştırması

Seyda Eruyar¹

1 Necmettin Erbakan Üniversitesi

Ana konu başlığı: Psikolojik Dayanıklılık Araştırma Zemini: Çocuk ve ergenler hem ülkemizde hem de dünyada yaygın olarak meydana gelen kişilerarası, toplumsal ve/veya doğal afetlerden kaynaklanan travmalardan en fazla etkilenen dezavantajlı gruplar arasında yer almaktadır. Çocuk ve ergen ruh sağlığı literatüründe travmatik yaşantılar sonucunda en sık gözlemlenen ruhsal bozukluklar travma sonrası stres bozukluğu, depresyon ve anksiyete olarak tanımlanmaktadır. Amaç: Türkiye’de yaşayan 15-24 yaş aralığındaki gençlerin depresyon ve anksiyete durumlarını belirlemek ve bu durumlarla başa çıkmak için geliştirdikleri çeşitli davranış oranları ile Avrupa’daki akranlarının başa çıkma davranış oranlarını karşılaştırmaktır. Yöntem: Çalışma uluslararası bir proje kapsamında aralarında Türkiye’nin de yer aldığı 39 Avrupa ülkesinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmada seçkisiz örnekleme yöntemiyle 15-24 yaş arası 1386 katılımcıya cep ya da sabit hatların rastgele aranması yoluyla ulaşılmıştır. Türkiye’den 335 katılımcıya (Orta yaş: 20.21) ulaşılmıştır. Elde edilen veriler SPSS programı kullanılarak betimsel analiz yöntemiyle çözümlenmiştir. Bulgular: Türkiye’de yaşayan gençlerin %19’u ve Avrupa’daki akranlarının %23’ü daha önce depresyon ve kaygı yaşadıklarını belirtmişlerdir. Türkiye’de yaşayan gençlerin Avrupa’daki akranlarıyla benzer oranlarda kullandığı başa çıkma davranışları en sık kullanılanlardan en aza doğru olarak: 1) Doğada ya da dışarıda zaman geçirme: TR: %81.3 vs. AVP: %77.4, arkadaş ya da aile bireyi ile konuşma: TR: %73.4 vs. AVP: %80.9, sağlıklı yaşam davranışları geliştirme: TR: %70.3 vs. AVP: %71.3, kişisel ilişkilerde değişiklik yapma: TR: %62.5 vs. AVP: %64.3, ilaç kullanımı: TR: %28.1 vs. AVP: %30.9 ve dini veya manevi aktiviteler yapma TR: %23.4 vs AVP: %23.6 olarak bulunmuştur. Bununla birlikte ülkemiz gençlerinin kaygı ve depresyon durumlarında Avrupa’da yaşayan akranlarına kıyasla daha az oranda ruh sağlığı uzmanı ile görüştikleri (TR: %31.3 vs. AVP: %52) ve daha az oranda iş durumlarında değişiklik yaptıkları (TR: %18.8 vs. AVP: %37.3) bulgulanmıştır. Bununla birlikte Türkiye’de yaşayan gençlerin %76’sı ve Avrupa’da yaşayan akranlarının %72’si bilimin depresyon ve kaygıyı tedavi edebileceğini düşündüklerini rapor etmişlerdir. Sonuç: Türkiye’de yaşayan ergenler duygusal problemlerin bilimsel yöntemlerle tedavi edilebileceğine Avrupa’daki akranlarından daha çok güven duymalarına rağmen kaygı ve depresyon yaşadıklarında ruh sağlığı profesyonellerine çok daha az erişebilmişlerdir. Bu çalışma Türkiye’de yaşayan ergenlerin ruh sağlığı hizmetlerine erişimlerinin artırılmasının önemini göstermesi ve ülkemiz gençlerinin ruh sağlığı problemlerinin ve başa çıkma davranışlarının Avrupa’da yaşayan akranlarıyla karşılaştırılması bakımından önemlidir.

Anahtar Kelimeler: ergen, depresyon, kaygı, başa çıkma, ruh sağlığı hizmetleri

S-03 Covid-19 Sürecinin Ergenlerde Travmatik Yansımaları: Uzman Perspektifi

Cansu Bozgeyik¹, Zilan Alp¹, Gamze Belibağlı¹, Yılmaz Akol², Cemre Tatlı³

1 Hasan Kalyoncu Üniversitesi Yüksek Lisans Öğrencisi

2 Yenişehir Rehberlik Ve Araştırma Merkezi

3 Hasan Kalyoncu Üniversitesi Öğretim Görevlisi

COVID-19 SÜRECİNİN ERGENLERDE TRAVMATİK YANSIMALARI: UZMAN PERSPEKTİFİ Bildiri Konusu: Pandemi ve Etkileri Cansu BOZGEYİK, Zilan ALP, Yılmaz AKOL, Gamze BELİBAĞLI, Cemre TATLI Amaç: Bu çalışmanın amacı, Covid-19 salgın sürecinin ergenlerin yaşamlarına yansımalarının ruh sağlığı uzmanları görüşüyle incelenmesidir. Bu amaç doğrultusunda, ergenlerle çalışan okul psikolojik danışmanları, psikologlar ve çocuk-ergen psikiyatristleriyle görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Yöntem: Yorumlayıcı fenomenolojik desende tasarlanan bu nitel çalışmada, araştırma grubu Gaziantep ve Diyarbakır’da görevlerine devam eden 3 psikolojik danışman, 3 klinik psikolog ve 2 çocuk-ergen psikiyatristinden oluşmaktadır. Katılımcılara pandemi öncesi süreçle karşılaştırarak, “psikolojik danışma süreci”, “danışan yaşantıları” ve “danışan başvuru nedenleri” ile ilgili deneyimleri sorulmuştur. Veriler online görüşme yapılarak yarı yapılandırılmış görüşme formu ile elde edilmiş ve içerik analizi ile çözümlenmiştir. Bulgular: Yapılan araştırma sonucunda, “deneyim, riskler, psikolojik belirtiler, travmatik deneyimler, psikolojik yardım alma ve öneriler” olarak adlandırılmış 6 tema oluşturulmuştur. Oluşturulan temalar kendi içerisinde alt kodlara ayrılmıştır. Deneyim temasında “çevrimiçi uygulamalar ve psikososyal müdahale çalışmalarının yürütülmesi”, riskler temasında “Hatalı tanı (ÖÖG), akademik gerileme, yalancı gerileme, belirtilerin karışması, aile-ergen iletişim sorunları, internet bağımlılığı, OKB, anksiyete, depresyon sayısı ve şiddetinde artış”, psikolojik belirtiler temasında “Duygu düzenleme, içe kapanma-yalnızlık, iletişim problemleri, depresyon, uyku sorunları, dikkat sorunları, öfke, mutsuzluk ve özgüven eksikliği”, travmatik deneyimler temasında “karantina, ölüm ve hastalık korkusu, yakını kaybetme”, psikolojik yardım alma “destek almayı geciktirme, destek almama danışma desteğine olan ihtiyacın artması, çevrimiçi danışmada gizlilik endişesi”, öneriler temasında ise “uyumun desteklenmesi iletişimin güçlendirilmesi, internet kullanımının düzenlenmesi, belirsizliklerin giderilmesi için planlama yapılması, sosyal desteğin artırılması, sosyal etkinliklerin artırılması” kodları yer almaktadır. Sonuç: Araştırma sonucunda katılımcıların en sık sosyal medya-ekran kullanımına vurgu yaptıkları görülmektedir. İfade edilme sıklığına göre kodlar şu şekilde sıralanmaktadır: iletişim becerileri, akademik gerileme, stres ve kaygı, sosyal yaşamın sekteye uğraması, depresif duygu-durum, OKB tanılmasında yaşanan güçlükler, öfke kontrolü, okula uyum güçlükleri, aile içi iletişim sorunları. Uzmanların görüşleri doğrultusunda, Covid-19 sürecinin ergenlerdeki yansımalarına dair gözlemleri yukarıda belirtildiği şekilde açıklanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Anahtar kelimeler: Covid-19, ergen, travma, uzman perspektifi.

S-04 14-25 Yaş Arası Gençlerde Covid-19 Pandemisinin Olumsuz Etkilerinin Depresyon Ve Anksiyete Geçmişi İle İlişkisi Üzerine Retrospektif Bir İnceleme

Merve Yılmaz¹

1 Necmettin Erbakan Üniversitesi

Amaç: Bu çalışma depresyon ve anksiyete geçmişi olan gençlerin, Kovid-19 pandemisinden etkilenme derecelerini bulgulamayı amaçlamaktadır. Depresyon ve anksiyete geçmişine sahip olmanın, gelecekteki stresli yaşam olaylarına karşı psikolojik kırılganlığı arttırdığı bilinmektedir (Hammen, 1991). Bu durum yaşanan ya da ileriki yıllarda karşılaşılabilecek pandemilerde toplum ruh sağlığının korunması açısından, gençlerde görülen depresyon ve anksiyeteye yönelik önleme ve müdahale çalışmalarının önemini ortaya koymaktadır. **Yöntem:** Araştırma retrospektif bir ölçek çalışmasıdır. Araştırmanın örneklemini uluslararası 2020 Welcome Global Monitor Projesi kapsamında yürütülen bir çalışmanın Türkiye’den elde edilen ikincil veri analizine dayanmaktadır. Araştırmaya Türkiye’den 15 – 24 yaş aralığında 335 genç katılmıştır. Proje kapsamında genç katılımcılara telefonla ulaşılmış ve retrospektif olarak geçmişte 2 hafta ve üzerinde depresyon ve anksiyete semptomları gösterip göstermedikleri araştırılmıştır. Katılımcılar aynı zamanda Kovid-19 pandemisinden etkilenme derecelerini de raporlamıştır. Bu çalışmada depresyon ve anksiyete geçmişi olan (n=64) ve olmayan (n=270) gençler pandeminin etkileri üzerinden karşılaştırılmıştır. **Bulgular:** Gruplar arası yapılan bağımsız gruplar t-testi sonucunda, depresyon ve anksiyete geçmişi olmayan gençlerin (Ort=2.61, SS=0.66), olduğunu bildiren gençlere kıyasla (Ort=2.84, SS=0.44) genel hayat şartlarının Covid-19 pandemisinden daha az etkilendiği gösterilmiştir. Gruplar arasında ortaya çıkan bu farklılığın, $Ort\Delta = -0.23$, 95%GA [-.40, -.06] istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur, $t(332) = -2.63$, $p < 0.01$. **Sonuç:** Bu araştırmadan edinilen ön bulgu niteliğindeki sonuçlar, gençlerde depresyon ve anksiyete geçmişine sahip olmanın, pandemiler gibi stresli yaşam olaylarının etkilerine karşı artan kırılganlığa işaret etmektedir. Bu bulgular gençlik yıllarında ortaya çıkabilecek depresyon ve anksiyete için geliştirilecek önleme yöntemlerinin pandemiler bağlamında bir kez daha ortaya çıkan önemini vurgulamaktadır. Mevcut araştırma sonuçları hayatlarımızın birer parçası olmaya devam edecek olan pandemilerin genç kuşaklar üzerindeki etkilerini en aza indirmek amacıyla atılabilecek adımlar hakkında bir yol haritası çizmemize katkı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: stresli yaşam olayları, pandemi, ergenlik, depresyon, anksiyete, risk,

S-05 Anababalar Sosyal Medyada Çocuklarını Paylaşmalarına (Sharenting) İlişkin Tehlikenin Ne Kadar Farkında?

Figen Çok¹, Nergis Hazal Yılmaztürk², Tuba Özgül², Sühendan Er²

1 Başkent Üniversitesi

2 Ted Üniversitesi

İlgili kongre ana konusu: Çocuk Hakları, Çocuk Koruma ve Travma GİRİŞ: Anababaların çocukları hakkında sosyal paylaşım sitelerinde paylaştığı “anababalık” ve “paylaşma”nın bir arada olduğu bir kavram olarak sharenting (anababaların sosyal medyada paylaşması), çocuk yetiştirme sürecinin kritik bir parçası olmakla birlikte, bu tür paylaşımlar etik ve yasal açılarından tartışmalı bir konudur. Anababalar paylaşımlarında olumlu duygular içinde ve iyi niyetli olsalar da, sosyal ağ sitelerini kullanarak, çocuklarının sağlığına ne gibi zararlar verebileceklerine odaklanmaksızın çocuklarının kişisel bilgilerini, fotoğraflarını ya da videolarını paylaşabilmektedir. Bu paylaşımların kısa ve uzun vadede çocukların temel haklarına ve esenliğine tehdit oluşturma potansiyeli bulunmaktadır. Alan yazın anababaların çocuklarıyla ilgili sosyal medyada paylaşımlarında, uluslararası sözleşmelere ve ulusal yasalarla belirlenmiş çocukların mahremiyetle ilgili haklarına önemli ölçüde ihlal edildiğine işaret etmektedir. AMAÇ: Bu çalışmanın amacı anababaların sosyal medyada çocuklarıyla ilgili paylaşım yapmalarının olumsuz etkileri ya da tehlikelerine ilişkin görüşlerinin ortaya konmasıdır. YÖNTEM: Bu amaçla sosyal medya aracılığıyla hazırlanan ve çocukların sosyal medyada paylaşılmasına yönelik maddelerden oluşan anababalara dönük anket aracılığıyla veriler toplanmıştır. ARAŞTIRMA GRUBU: Çoğunluğu anne olan 495 anababa (anne n=408, %82.4) gönüllü olarak çalışmaya katılmıştır. BULGULAR: Katılımcılar çocukları için çevrimiçi araçları en sık günlük yaşam ihtiyaçları için (sağlık, eğitim, yemek, kişisel bakım vb.) bilgi almak için kullandıklarını belirtmişlerdir (n=156, %31,5). Katılımcılara çocukların fotoğraflarının/videolarının yabancılara gösterilmesi, bunların yanlış uygulama için kullanılması, zorbalık konusu olabileceği gibi seçenekler sunulurken paylaşımların olası riskleri de sorulmuş ve çoğu anababa paylaşımlarını çocukları için tehlikeli bulmadıklarını belirtmiştir. Öte yandan, paylaşımların yalnızca yabancılara görünür gönderilerin kötüye kullanılabileceğini olası risk faktörleri olarak nitelendirdiklerini belirtmişlerdir. Anne ve babaların paylaşımlarındaki farkı incelemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis testi sonuçları annelerin çocuklarıyla ilgili sosyal medya paylaşımlarını babalara göre daha riskli bulduklarını ortaya koymuştur ($\chi^2(1)=7.12$, $p=.008$). SONUÇ: İlgili çalışmaların sınırlı olduğu bilinse de çocuk hakları ve çocuklara yönelik tehditler kapsamında anababaların sınırlı bilgiye sahip oldukları ve bilgiye ihtiyaç duydukları açıktır. Bu bağlamda, eğitim çalışmalarının yürütülmesi toplumsal farkındalığın artmasında önemli rol oynayabilir.

Anahtar Kelimeler: anababa, çocuk, sharenting, sosyal medya

S-06 Duygusal İhmal Konusunda Topluma Farkındalık Kazandırılması Yoluyla Gelecek Nesillerin Güçlendirilmesi Projesi: Geleceğe Dokunan Anneler Projesi

Aslı Özdemir¹, Tuba Deniz¹, Ahu Dayıoğlu¹

¹ Projemiz Hayat Derneği

Duygusal ihmal, anne, baba ya da bakım veren kişiler tarafından çocuğun duygusal ihtiyaçlarının (şefkat ve ilgi görme, iletişim kurma) bilinçli veya fark edilmeden süregelen biçimde göz ardı edilmesi; çocuğun ev içi şiddete tanık olmasına izin verilmesi, buna yol açılması; çocuğun olumsuz davranışları benimsemesine ve olumsuz davranışlar sergilemesine izin verilmesi; duygusal gelişimi için yeterli yapının sunulamamasıdır. Duygusal ihmal de, istismar gibi, çocuğa kötü davranış şekillerinden biridir. Konu akademik alanyazında ayrıntılı şekilde paylaşılmakla birlikte duygusal ihmale ilişkin farkındalık oldukça kısıtlıdır. Konunun önemi ve çalışmaların ve farkındalığın kısıtlılığı nedeniyle Projemiz Hayat Derneği “Geleceğe Dokunan Anneler” adıyla bu projeyi yürütmektedir. Projenin amacı ‘erken çocuklukta duygusal ihmali’ farketme, tanıma ve önleme konusunda çalışarak farkındalık yaratmak ve bu konudaki olumsuz davranışları engelleyerek duygusal açıdan daha gelişmiş ve duygusal olarak dayanıklı bir toplum yaratmaya katkıda bulunmaktır. Tanımlanması basit, etkisi çok büyük olan bu kavram toplumdaki istismarın, şiddetin, tacizin, mutsuzluğun, doldurulamayan boşluk duygusunun da önemli kaynaklarından birini oluşturmaktadır. Ne yazık ki dünya genelinde her 100 çocuktan 18’i duygusal ihmal mağduru olduğu. 24 milyon çocuk nüfusuna sahip ülkemizde ise 4,4 milyon çocuk duygusal ihmalden etkilendiği rapor edilmektedir. Yöntem: Çalışmalarını 2 farklı koldan, akademik araştırmalar ve saha çalışmaları olarak ilerletmektedir. Akademik çalışmalarını Hacettepe Üniversitesi, Başkent Üniversitesi, Boğaziçi Üniversitesi ve Aydın Üniversitesi desteğiyle yürütmektedir. Saha çalışmalarına ek olarak, UNDP (Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı), GAP İdaresi, ÇATOM (Çok Amaçlı Toplum Merkezleri) ve Madalyon Psikiyatri Kliniği desteği ve işbirliği ile seminerler şeklinde sürdürmektedir. Bugüne kadar sahada 9 ilde gerçekleştirilen seminerlerde 1.160 kişiye direkt, 24.460 kişiye ise indirekt yollarla ulaşılmıştır. Akademik çalışmalarının sonucu olarak 2019 yılında Epsilon Yayınevi’nden çıkan Çocuklukta Duygusal İhmali Fark Etme, Tanıma, Önleme kitapları, çocuğa bakım veren herkes için sade ve anlaşılır bir dille hazırlanmış ve bu kitapla 5 bin okura; Youtube serileri ve sosyal medya kanalları üzerinden ise 30 bin kişiye ulaşılmıştır. Sonuçlar: Proje başlangıcında sahada yapılan ön araştırma ve ankete katılan 639 kişinin %59.5’inin duygusal ihmal kavramını daha önce hiç duymadığı; %25’inin ise çocukluk çağında duygusal ihmale maruz kaldığı ortaya çıkmıştır. Duygusal ihmal farkındalığı konusundaki çalışmalar devam etmekte ve yürütülen araştırmalarla konuya ilişkin yeni veriler toplanmaktadır. Duygusal ihmal konusunda farkındalık sağlayacak çalışmalar ile güçlü ve üretken bir toplum yaratmaya öncülük etmek ve duygusal ihmalin gelecekte yol açabileceği olumsuz davranış kalıplarını engellenmesi hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Duygusal ihmal

S-07 Üniversite Öğrencilerinin Duygusal İhmal Kavramına İlişkin Metaforik Algıları

Dr. Fatma Özsert¹, Eda Aslı Özdemir ², Uzm.psk.dan. Mine Kazak¹

1 Başkent Üniversitesi

2 Projemiz Hayat Derneği

Bu araştırmanın amacı, üniversite öğrencilerinin “duygusal ihmal” kavramına ilişkin düşüncelerini metaforlar aracılığıyla nasıl kavramsallaştırdıklarını ortaya koymaktır. Araştırmanın çalışma grubunu, 2021-2022 Eğitim - Öğretim yılı Güz döneminde bir vakıf üniversitesinde farklı bölümlerde ve sınıflarda okuyan toplam 106 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın örnekleme kolay ulaşılabilir örneklem yöntemiyle seçilmiş ve katılımcıların görüşleri araştırmacılar tarafından geliştirilen açık uçlu sorudan oluşan bir anket formu ile toplanmıştır. Elde edilen veriler nitel bir araştırma yöntemi olan içerik analizi ile değerlendirilmiştir. Araştırmanın bulgularına göre; metaforlar insan, hayvan, bitki, cansız varlıklar, eylem/süreç ve soyut kavramlar kategorilerinde sınıflandırılmıştır. Öğrencilerin metafor seçerken öksüz/yalnız/karanlıkta kalan çocuk, sulanmayan, kurumuş bitki, yalnızlık kavramlarını daha çok kullandıkları dikkat çekmektedir. Araştırma bulgularına göre öğrencilerin duygusal ihmali anlatan metaforları seçme nedenleri; "yeterli sevgi şefkat ve ilgi göstermeme", "çocuğun temel ihtiyaçlarının karşılanmaması", "reddedilme, görmezden gelme", "yalnız bırakılma", "destek olmama, yeteneklerin desteklenmemesi", "yoksunluk, eksiklik, engellenme", "duygusal ve fiziksel istismara eşlik eden duygusal ihmal", "korku, tedirginlik", "karşı koyamama, çaresizlik", "tutarsızlık" olarak belirlenmiştir. Araştırmanın üniversite gençlerinin duygusal ihmal kavramını nasıl tanımladıkları ve anlamlandırdıkları konusunda bir bakış açısı kazandırdığı değerlendirilmektedir. Araştırmanın bundan sonra duygusal ihmal ile ilgili araştırmalara zemin hazırlayacağı ve bilime katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Duygusal ihmal, metafor, metaforik algı

S-08 İstismara Uğradığı Netleşen Bir Çocuğun Yaşayacağı Süreçler

Sena Uludağ¹, Gamze Nur Çetinkaya¹

¹ Gazi Üniversitesi

Bu araştırmanın genel amacı literatür incelemesine dayalı olarak istismara uğramış çocukların yaşadıkları süreçleri mercek altına alarak ayrıntılı bir şekilde değerlendirmektir. Bu genel amaç doğrultusunda bu konuda yapılan çalışmalar incelenerek özellikle çocuğun bu süreçte Çocuk İzlem Merkezi'nde aldığı sosyal, psikolojik, maddi ve korunma desteğiyle bu süreci nasıl yaşadıklarını ayrıntılı olarak betimlemek amaçlanmıştır. Yöntem, araştırmanın temel amacına uygun olarak bu çalışmada, 2003-2020 yılları arasında çocuk izlem merkezi bünyesinde barınan çocuklarla ilgili yapılmış ve ulusal hakemli dergilerde yayınlanmış çalışmalar ile lisansüstü tez çalışmaları betimsel analiz tekniği kullanılarak incelenmiştir. Bu doğrultuda 5 tane ulusal hakemli dergide yayımlanmış makale, 2 tez ve 1 bilgilendirme dosyası araştırmacılar tarafından ayrı ayrı incelenmiş ardından araştırmacının bulguları bir araya getirilerek değerlendirilmiştir. Bulgular, istismar faili bireyler genelde çocukların yakın ya da uzak çevresindeki bireylerden oluşmaktadır. Türkiye'de yapılan çalışmalar, istismarcıların %40.7-73.5 oranlarında tanıdık kişiler olduğunu göstermiştir. Cinsel istismarın yaklaşık % 20-25'ini ensest olguları oluşturmaktadır. Cinsel istismara maruz kalan çocukların yaşa göre dağılımları incelendiğinde; %30'unun 2-5, %40'ının 6-10, %30'unun 11-17 yaş grubunda olduğu görülmektedir. Sonuç, istismar her iki cinsiyette de her türlü etnik kimlik ve maddi durumdaki insanlarda rastlanır. Çocuklar ve aileleri yaşayacakları süreçlerin neleri kapsadığı hakkında pek bilgi sahibi olmadıkları için bu süreçte daha fazla kaygı yaşamaktadırlar. Çocukların bu kaygı sebebiyle ailelerine olayı anlatmadıkları, anlatsalar da ailelerin kaygı nedeniyle örtbas etme eğiliminde bulundukları görülmüştür. Türkiye'de istismara uğramış çocukların ikincil örselenmesini engellemek amacıyla çocuk dostu bir ortam olan ÇİM kurulmuştur. Çocuklar yaşadıkları olayları profesyoneller aracılığıyla anlatır, adli ve tıbbi işlemler tek seferde tek merkezde yapılır. Bu sayede çocuğun ikincil travma yaşaması önlenir. Devletler bünyelerindeki çocukların yaşadıkları travmayı minimuma indirmek için çalışırlar. Türkiye'de bu süreçler ÇİM aracılığıyla yaşanır. ÇİM, çocukların ihtiyacı olan sosyal, psikolojik vb. birçok yardımı çocuğa ve ailesine sağlar.

Anahtar Kelimeler: Çocuk , Cinsel İstismar, Çocuğun yaşayacağı süreçler, Çocuk İzlem Merkezi

S-09 Covid-19 Pandemi Sürecinde Ergenlerin Kötümserliği Aktive Eden Olaylarla Başa Çıkma Becerilerinin Gelecek Beklentileri Üzerine Etkisi

Gülşah Zengin¹, Saniye Selin Döğür², Gözde Önal¹

1 Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

2 Biruni Üniversitesi

Amaç: Gelecek beklentileri bireyin içinde bulunduğu dönemi ve sonraki yaşamını etkileyen unsurlardan biridir. Yaşanılan deneyimler bu beklentilerin niteliğini değiştirmektedir. Covid-19 pandemisi deneyimi ergenlerin beklenti düzeylerini azalttığı bilinmektedir. Bireylerin yaşamlarını tehdit eden Covid-19 gibi hastalıkların bireylerde kötümser duygular ve düşünceleri artırması ergenlerin gelecek beklentilerini etkileyebilir. Çalışmamızın amacı Covid-19 pandemi sürecinde ergenlerin kötümserliği aktive eden olaylar ile baş etme becerileri ve gelecek beklentileri arasındaki ilişkiyi incelemektir. **Yöntem:** Çalışma ilişkisel tarama modeli kullanılarak planlanmıştır. Araştırmaya 14-18 yaş arası ergenler dâhil edilmiştir. Ergenlerin kötümserliği aktive eden olaylarla başa çıkma becerileri öz bildirimli bir ölçek olan 'Kötümserliği Aktive Eden Olaylarla Başa Çıkma Ölçeği' kullanılarak, gelecek beklentileri ise yine öz bildirimli bir ölçek olan 'Ergen Gelecek Beklentileri Ölçeği' ile değerlendirilmiştir. Çalışma için Google Form üzerinden hazırlanan davetiye sosyal medya gruplarından paylaşılmış ve çalışma gönüllü ergenler ile tamamlanmıştır. Verilerin istatistiksel analizinde 'Spearman Korelasyon Analizi' kullanılmıştır. **Bulgular:** Çalışma, yaş ortalamaları 15.82 ± 3.95 olan 45 ergenle tamamlanmıştır. Katılımcıların 28 (%62.22)'i kız, 17 (%37.78)'si erkektir. Ergenlerin kötümserliği aktive eden olaylarla başa çıkma becerileri ile gelecek beklentileri istatistiksel açıdan pozitif yönde ilişkili bulunmuştur ($r=0.378$; $p=0.000$). **Sonuç:** Covid-19 pandemi süreci ergenlerde kötümser duygular ve düşünceler üretmektedir. Bu duygular ve düşüncelerle başa çıkmanın ergenlerin gelecek beklentilerini olumlu olarak etkileyeceği düşünülmektedir. Kötümserliği aktive eden olaylarla başa çıkmanın bireylerin ruh sağlıklarını korumada önemli bir etkisinin olduğu düşünülmektedir. Pandemi süreci, bireylerin fiziksel ve ruhsal sağlıklarını olumsuz olarak etkilemiştir. Özellikle, ergenlerin ruh sağlıklarının bu süreçte korunmasının önemine yönelik çalışmaların yapılması gelecek beklentilerinin artırılması açısından önemlidir.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, Ergen, Başa Çıkma, Gelecek Beklentisi

S-10 Çocukluk Dönemi Yardım Görme Yaşantılarının, Bağlanma Ve Gelecek İlişkilerinde Sorun Çözme Becerileri Üzerindeki Etkisi

Gamze Şen¹

1 Manisa Celal Bayar Üniversitesi

Amaç: bu çalışmanın amacı yetişkinlerin çocukluk döneminde aileleriyle etkileşimlerinde kazandıkları yaşam deneyimlerinin, hangilerinin ve ne ölçüde, gelecek ilişkilerinde sorun çözme becerileri üzerindeki etkili olduğunun anlaşılmasıdır. Çalışmamızda çocukluk döneminde ebeveynin davranışının içselleştirilmesi, kişinin gelecekte kendi ilişki tarzına dönüştürmesi sürecini etkileyen bireysel ve ailesel faktörlerin anlaşılması sağlanmıştır. **Yöntem:** Çalışmamızda yaşları 18-35 arasında değişen aynı aileden 28 kardeş katılımcı yer almaktadır. Katılımcıların ilk olarak, yaş, kimlerle birlikte büyüdüğü, aile büyüklüğü, kendi doğumuna dair bebek planlaması, cinsiyet beklentisi, 0-6 yaş arasında ailesinden ayrı kalıp kalmadıkları gibi demografik özellikleri, yani bağlanma ve aile dinamikleri için önemli olabilecek değişkenlerin sorun çözme becerileri üzerindeki etkisi hiyerarşik lineer modelleme yöntemiyle nicel olarak incelenmiştir. Ardından Bağlanma Öykü Tamamlama Testi (BÖTT) ve Romantik ilişkilerde öykü tamamlama hikayeleri (RİÖTH) yardımıyla çocukluk dönemi yardım görme yaşantılarının yetişkinlik dönemi yansımaları MAXQDA programı aracılığıyla da nitel olarak incelenmiştir. Psikiyatrik tanı, ebeveyn kaybı ve çekirdek aileden ayrı yaşama durumu dışlama kriteri olarak kullanılmıştır. **Bulgular:** çalışmamızın sonuçları ilk yada ikinci çocuk olma, yaş, ile büyüklüğü, bebek planlaması, cinsiyet beklentisi gibi değişkenler bakımından yardım isteme davranışında kardeşlerin arasında fark olduğunu göstermektedir. Bunun yanı sıra tüm demografik değişkenlerin sağlıklı yakın ilişkiler kurma becerisi (Yakın ilişkilerde yaşantılar envanteri ile değerlendirilmiştir) bakımından sonuç değişkeni üzerinde anlamlı etkisi olduğu görülmüştür. Son olarak yetişkinlik dönemi yaşantılarında yardım isteme durumunda katılımcıların, çocukluk döneminde ebeveynlerinden gördükleri ve içselleştirdikleri şekilde tepki verdikleri ve kardeşler arasında bu bakımdan güçlü bir korelasyon olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. **Sonuç:** çalışmamızın sonuçları ailesel ilişkilerin, sosyal ilişkilerin başlangıcı olduğu ve güvene dayanmayan aile ilişkilerin içinde yetişmenin zamanla sosyal açıdan geri çekilmeye ya da ilişkilerde var olamamaya neden olan sağlıklı başa çıkma örüntülerine neden olacağı, aynı zamanda bir tür kendini gerçekleştiren kehanet döngüsü içinde artabileceğini açıklamaktadır. Bu çalışmanın Güçlenerek Büyümek ya da Psikolojik Dayanıklılık başlığı altında değerlendirilmesini öneriyorum.

Anahtar Kelimeler: Bağlanma, yardım görme, sorun çözme becerileri, ebeveynlik

S-11 Güvenli Çocuk Becerilerinin Terapide Kullanılması

Aslı Bugay Sökmez¹, Sümer Öztanrıöver²

1 Odtü Kuzey Kıbrıs Kampusu

2 Özel Psikiyatri Kliniği

Çocukluk çağında yaşanan istismar, ihmal ve travmalar; bir çocuğun olduğu gibi davrandığında cezalandırıldığı-reddedildiği-ihmal edildiği ve böylece güvenlik duygusundan mahrum edildiği için çocuk olmaktan, kendisi gibi davranmaktan alıkoymakta, kendini reddetmesine yol açmaktadır. Güvenli bağlanmaya sahip olanlar ki bu sadece ebeveynlerden değil, ailenin başka bir üyesinden, bir aile dostundan, öğretmenlerden varlığının koşulsuz kabul edilmesi ve onaylanmasını alarak güvenli bir dayanak bulmuş olanlar; bir şekilde bu travmaları ağır bir hasar almadan veya daha kolay atlatabilirken güvensiz bağlanması olanlar daha fazla risk altındadırlar. Böyle bir danışanın terapistin yargısız kabulü ile bağlanma travmasını onarmak, varolan kaynaklarını güçlendirmek ve yeni kaynaklar eklemek için güvenli çocuk becerilerini kullanabilmesi, içindeki çocuğu yargısızca kabullenebilmesi, travmanın neden olduğu utanç duygusunun giderilmesine, otantik benliğine ulaşarak özdeğerinin ve kendine güveninin artmasına yardım edecek; psikolojik esnekliğini artıracak, sorunlarla başa çıkabilmesinde yardımcı olacaktır. Bu kapsamda bu çalışmanın amacı, özellikle de travmatik bir çocukluk geçiren, nasıl hissettiğine erişmekte zorluk çeken, güven ve başkalarıyla bağlantı kurma konusunda zorluk yaşayanlar için, içsel çocuk ile temas ve onun yaralarını fark edip ihtiyaçlarını giderebilmek için danışana “güvenli çocuk becerilerinin” terapide nasıl öğretildiğini özetlemektir. Bu çalışmada iki farklı olgu örneği üzerinden güvenli çocuk becerilerinin psikoterapide kullanımı sunulacaktır. Bu olgu örneklerinde, gerek çocuk-ergenin gerekse yetişkinin oyun oynaması, yaramazlık yapması, gerektiğinde yalan söyleyebilmesi, duygularını düzenlemek için küfür edebilmesi, insanlardan bir şey isteyebilmesi ve kendini başkalarına takdir edebilmesi kısaca ebeveylelerinden alamadığını kendine sunması, bağlanma travmalarının onarılmasında, kendine doğru ebeveynlik yapabilmesinde nasıl yardımcı olduğu anlatılacaktır. Güvenli Çocuk Becerileri, hem çocuk hem de yetişkin danışanlarda tüm psikoterapötik müdahalelere entegre edilerek kullanılabilir.

Anahtar Kelimeler: Güvenli çocuk becerileri, olgu, çocukluk travmaları, istismar, ihmal, bağlanma

S-12 Trauma-Informed Models For Preschooler Parents: A Content Analysis

Begüm Serim Yıldız¹, **Tolga Erdoğan**¹, N. Hazal Yılmaztürk¹
1 Ted Üniversitesi

Children having adverse childhood experiences (ACEs) are at risk of trauma responses and behavioral disorders. Trauma exposure increases vulnerability of young children for social emotional and cognitive skills. Preschoolers are at higher threat than school age children in terms of traumatic experiences caused by maltreatment and unintentional injury. However, the number of children receiving support from mental health professional falls far behind the number of traumatized children. As being the first hand to support traumatized children parents should be trained so as to respond to trauma without retraumatizing children. Engagement of parents can be provided through the use of various ways such as psychoeducation or support groups, but trauma-informed training models are more comprehensive with regard to skills to be gained. This study endeavored to examine the extant models of trauma-informed parent training in literature. Several databases (GoogleScholar, ERIC, PsycInfo) and Boolean operators (Trauma informed OR trauma sensitive; Parent* OR family; Train* OR educ*; Preschool) were used to find the studies on trauma informed parent training models. For review purposes a classification form was developed to categorize the studies in terms of several criteria (model name, principles, content and length of training). Analysis results showed that there were ten models; every model has adopted some general and specific principles; the content of models share some common interventions such as establishing parent and child attachment, emotion regulation, behavioral change; the length of training varies 2-10 sessions. This analysis illustrates the availability of different models that have strengths and weaknesses which should be considered before use for trauma-informed parent training.

Anahtar Kelimeler: trauma-informed, parent training, preschooler

S-13 Do Preterm Babies Sleep Differently Than Their Peers? Sleep Characteristics And Their Associations With Maternal Depression And Parenting Stress

Bahar Bahtiyar-Saygan¹, Pınar Zengin Akkus²

¹ Atılım Üniversitesi

² Zeynep Kamil Kadın Ve Çocuk Hastalıkları Eğitim Ve Araştırma Hastanesi

Abstract Objectives: Prematurity is one of the most critical traumatic events at the very beginning of life, which has a potential to affect many developmental aspects including sleep and maternal mental health. The findings regarding the association among prematurity, sleep problems, and maternal psychological well-being are mixed. This study intended to examine preterm- and term-born infants' sleep patterns, ecology, and problems, in addition to the associations of these patterns with maternal parenting stress and depressive symptomatology. **Methods:** In total, 84 mothers of infants between 6 and 17 months of corrected age, in which 40 were preterm infants and 44 were healthy full-term infants, participated in the study. Children's sleep was evaluated by the Brief Infant Sleep Questionnaire. Maternal depressive symptoms were screened by the Edinburgh Postnatal Depression Scale. Maternal parenting stress was measured via the Parenting Stress Index-Short Form. **Results:** In preterm infants, lower total and nocturnal sleep duration and later falling asleep time were identified and compared to those of term infants. Regarding sleep ecology, the percentages of poor sleepers, maternal perception of child's and mother's sleep problems were similar in both groups. While the percentages of poor sleepers, as well as the maternal perception of child's and mother's sleep problems were similar in both groups, the differences in sleep-related behaviors were observed between preterm and term infants. However, the maternal perception of sleep problems positively predicted maternal parenting stress in both groups. Lastly, maternal parenting stress, maternal perception of mother's and child's sleep problems, and infants' age significantly differed between poor and good sleepers. **Conclusions:** Despite many similarities in the sleep characteristics of preterm and term infants, several differences in sleep patterns and sleep ecology of preterm infants were identified. Since the maternal perception of sleep problems was found as predicting parenting stress, guidance on infant sleep is suggested to support families. **Kongre Ana Konuları:** Güçlenerek Büyümek Travma ve Büyüme Travma ve Gelişime Etkisi

Anahtar Kelimeler: sleep, preterm, maternal depression, maternal parenting stress.

S-14 Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Ve Okul Öncesi Öğretmenlerinin Günlük Stres Yaşantılarının Öğretmen Bakış Açısı Ile İncelenmesi

Nilay Kaptan¹, Aysel Çoban²

1 Anadolu Üniversitesi

2 Hacettepe Üniversitesi

Stres, günlük yaşantımızın önemli bir parçası haline gelmiştir. Stres yaşantıları bazen hayatın akışında insanların motive olmasına yardımcı bir unsur olarak karşımıza çıksa da çoğu zaman kişiye zarar verebilecek potansiyele sahiptir. Ayrıca stres deneyimleri tıpkı yetişkinler kadar çocukları da etkilemektedir. Özellikle baş etme becerilerini yeterince geliştirememiş olan çocuklar, stres yaşantıları açısından risk altında olabilmektedir. Çocuklarda stres yaratan arkadaş zorbalığı, günlük rutininin dışına çıkma, korktuğu bir duruma veya nesneye maruz kalma gibi durumların yanında stresini yönetemeyen yetişkinlerle de karşı karşıya kalması, çocuğun stresini arttırmaktadır. Bu nedenle, okul öncesi dönemde, öğretmenlerin çocuklara yansıyan stresi ile çocuğun karşılaşabileceği diğer stresörler ve stres işaretlerini tanımlamak çocukların stres yaşantıları ile baş etmelerini sağlamak için en önemli adımlardan birini oluşturmaktadır. Bu doğrultuda yapılan çalışma okul öncesi dönemdeki çocukların ve okul öncesi öğretmenlerinin günlük stres yaşantılarını öğretmen bakış açısı ile ele almayı amaçlamaktadır. Çalışma grubunu uygun örneklem yöntemi ile seçilen 10 öğretmen oluşturmaktadır. Çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden olan fenomenolojik desen kullanılmıştır ve elde edilen veriler tematik analiz ile analiz edilmiştir. Çalışmanın verileri, araştırmacılar tarafından geliştirilen “Çocukların Stres Yaşantıları Öğretmen Formu” isimli yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Öğretmenler ile yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen bulgulara göre öğretmenlerin okuldaki stres yaşantılarını sürekli müdahale, aşırı beklenti, olumsuz söylemler ve tutumları ile veliler; hazırbulunuşluk düzeylerinin yetersizliği, kişilik özellikleri ve dil/iletişim problemleri ile çocuklar; anlaşılmama endişesi, belirsizlik ve baskı altında kalma endişesi ile öğretmenin kendisinin oluşturmaktadır. Bunun yanında çalışma sonuçları bazı öğretmenlerin yaşadıkları stresi çocuğa yansıtmazken bazı öğretmenlerin çocuklara geç cevap verme, sürekli dalgın olma ve yalnızca işini yapıp gitme / çocuğa herhangi bir şey katma gayretinde olmama gibi davranışlarda bulunabildiklerini göstermektedir. Ayrıca öğretmenlere göre çocukların okulda deneyimledikleri stresörler; aşırı koruma, yüksek beklenti ve ilgisizlik davranışları ile öğretmen kaynaklı olabilirken; başarısızlık düşüncesi, dil ve iletişim problemi, sosyalleşememek, yetersiz hazırbulunuşluk düzeyi ile çocuk kaynaklı olabilmektedir. Fakat bunun yanında araştırmanın katılımcıları çocukların en fazla aile kaynaklı stres yaşadığını belirtmiştir. Bu stresörler ailenin yüksek beklentisi, aşırı müdahalesi, çocuk yetiştirme tutumu, ilgisizlik, çocuk ile kaliteli zaman geçirememek, aile içi huzursuzluk olarak belirtilmektedir. Son olarak öğretmenlere göre çocuklar okulda stres deneyimlediği durumlarda; okula gelmek istememe, ona sorulan sorulara ters cevap verme ve saldırganlık davranışları sergilemektedir.

Anahtar Kelimeler: Okul Öncesi Dönem, Öğretmen, Çocuk, Stres, Günlük Stres Yaşantıları

S-15 Annelerin Erken Dönem Olumsuz Yaşantıları ile Çocuklarının Davranış Sorunları Arasındaki İlişki: Duygu Düzenleme Anlamalı Bir Aracı Değişken Mi?

Sema Erel¹, Yasemin Kahya ², Sait Uluç¹

1 Hacettepe Üniversitesi

2 Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi

Amaç: Ebeveynlerin erken dönem olumsuz yaşantılarının çocuklarının gelişimsel süreçlerini çeşitli duygusal, davranışsal ve ilişkisel süreçler üzerinden dolaylı olarak yordadığı bilinmektedir. Mevcut çalışma kapsamında, annelerin çocukluk dönemi travma düzeyleri ile çocuklarının içselleştirme ve dışsallaştırma sorunları arasındaki ilişkide annelerin duygu düzenleme güçlüklerinin aracı rolünün incelenmesi hedeflemektedir. **Yöntem:** Çalışmaya 3 ile 4 yaş aralığında çocuğu olan anneler davet edilmiştir. Gönüllü katılmayı kabul eden ve dahil etme kriterlerine uyan 61 annenin verisi analiz edilmiştir. Annelerin yaş ortalaması 33.39 (SS = 3.81)'dur. Anneler çocukluk dönemindeki travmalarını Çocukluk Çağı Olumsuz Yaşantılar Ölçeği, duygu düzenleme güçlüklerini Duygu Düzenleme Güçlüğü Ölçeği ile değerlendirmişlerdir. Çocukların içselleştirme-dışsallaştırma sorunları da anneler tarafından doldurulan Güçler Güçlükler Anketi ile ölçülmüştür. Katılım koşullarını sağlayan annelerle öncelikle telefon ile iletişim kurulmuştur. Çalışmaya katılmayı kabul eden katılımcılar ile çevrimiçi bir platform üzerinden görüşülerek ölçüm araçlarını doldurmaları istenmiştir. Annelerin travma düzeyleri ile çocukların içselleştirme-dışsallaştırma sorunu arasındaki ilişkide duygu düzenleme güçlüklerinin aracı rolü Process Makro Aracılık Analizi (Model 4) ile test edilmiştir (Hayes, 2013). **Bulgular:** Analiz sonuçlarına göre, annelerin çocukluk dönemindeki olumsuz yaşantıları ileri dönemdeki duygu düzenleme güçlüklerinde anlamlı bir varyans açıklamaktadır, $R^2 = .12$, $F(1, 59) = 8.25$, $p < .01$. Detaylı incelendiğinde, annelerin çocukluk dönemi travma yaşantıları arttıkça duygu düzenleme becerilerinde daha fazla güçlük çektikleri görülmektedir, $B = 1.03$, $SH = .36$, $p < .01$. Annelerin duygu düzenlemelerinde yaşadıkları sorunlar da çocukların içselleştirme davranışlarını aynı yönde anlamlı olarak yordamaktadır, $B = 0.13$, $SH = .05$, $p < .01$. Aracılık bulgusuna göre, annelerin çocukluk döneminde yaşadıkları olumsuz olayların çocuklarının içselleştirme davranışlarını kendi duygu düzenlemelerinde yaşadıkları güçlükler üzerinden dolaylı olarak yordadığı görülmektedir, $B = 0.13$, $SH = .10$, 95% CI [.011, .371]. Annelerin çocukluk dönemi travmatik yaşantıları ile çocukların dışsallaştırma davranışları arasındaki ilişkide duygu düzenleme güçlüğü'nün aracı rolü anlamlı bulunmamıştır, $p = .21$. **Sonuç:** Mevcut araştırma kapsamında annelerin erken dönemdeki travma yaşantılarının hangi aracı mekanizmalar üzerinden çocuklarının davranış sorunlarını yordayabileceğinin araştırılması müdahale ve önleme çalışmaları için yol gösterici niteliktedir. Araştırma bulguları, çocukluk döneminde olumsuz yaşantıları olan annelerin duygu düzenlemede daha fazla güçlük yaşayabileceklerini ve bu güçlükleri azaltmaya yönelik müdahale programlarının çocukların ruh sağlığı üzerinde koruyucu bir rolünün olabileceğini gözler önüne sermektedir.

Anahtar Kelimeler: Çocukluk Çağı Travmaları, Duygu Düzenleme Güçlüğü, İçselleştirme Sorunları, Dışsallaştırma Sorunları

S-16 Cinsel İstismara Uğramış Kız Ergenlerde Yapısal Manyetik Rezonans Görüntüleme Ve Freesurfer Yöntemi Ile Tüm Beyin Kortikal Kalınlık, Hipokampus Ve Amigdala Hacimlerinin Karşılaştırılması

Melek Hande Bulut Demir¹, Rahime Aldemir², Özgün Özalay³, Birce Begüm Burhanoglu⁴, Damla İsmail Haznedaroğlu⁵, Yiğit Erdoğan⁶, Ömer Kitiş⁷, Mehmet Çağdaş Eker⁸, Tezan Bildik⁹, Ali Saffet Gönül⁸

1 S.b.ü.dr Behçet Uz Çocuk Hastalıkları Ve Çocuk Cerrahisi Eğitim Araştırma Hastanesi

2 Ekrem Tok Ruh Sağlığı Ve Hastalıkları Hastanesi

3 Department Of Integrative Medical Biology-Umea University Sweden

4 Ege Üniversitesi Psikoloji Anabilim Dalı

5 Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dalı

6 Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Batı Enstitüsü Madde Bağımlılığı

7 Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Radyoloji Anabilim Dalı

8 Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dalı

9 Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Ve Ergen Ruh Sağlığı Ve Hastalıkları Anabilim Dalı

Amaç: Beyin ergenlik dönemindeki yeniden nöronal reorganizasyon ve psikososyal gelişmeler nedeniyle ergenlikteki olumsuz olaylara karşı çok hassastır. Yetişkin manyetik rezonans görüntüleme çalışmalarında tekrarlayan şekilde gösterilen çocukluk çağı cinsel istismarının etkileri yetişkinliğe kadar uzanmaktadır. Bununla birlikte ergen beyni üzerine cinsel istismarın kısa vadeli etkilerini araştıran çalışmalar az sayıdadır. Bu çalışmada manyetik rezonans görüntüleme yöntemi kullanarak cinsel istismara uğramış kız ergenlerde cinsel istismarın beyin yapısı üzerine etkileri araştırılmıştır. Yöntem: Çalışma ergenlik döneminde cinsel istismar öyküsü olan adli makamlarca yönlendirilmiş elli yedi kız ergen ve cinsel istismar öyküsü olmayan otuz üç sağlıklı kız ergen ile gerçekleştirilmiştir. Hastalar ve sağlıklı bireylerin 3 tesla kranial yapısal manyetik rezonans görüntüleme (s-MRG) ile tüm beyin bölgelerinin çekimleri yapıldı ve FreeSurfer version 6.0 yazılım programı ile kortikal kalınlık, hipokampus ve amigdala hacim ölçümleri yapıldı. İstatistik analizler için genel lineer model kullanılmıştır. Bulgular: Cinsel istismara uğramış kız ergenlerde sağ süperior temporal korteks, sağ pars triangularis korteks ve sol supramarginal korteks kalınlıklarında sağlıklı kontrol grubuna göre istatistiksel olarak anlamlı derecede azalma saptadık($p<0.01$). Cinsel istismara uğramış kız ergenlerde iki taraflı olarak hipokampus ve amigdala hacimlerinde istatistiksel olarak anlamlı derecede artış saptadık ($p<0.05$). Sonuç: Bu bulgular ergenlik döneminde cinsel istismara uğramanın beyin yapısı üzerine önemli derecede olumsuz etkileri olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Ergenlik, Cinsel istismar, Yapısal Manyetik Rezonans Görüntüleme, Kortikal Kalınlık ,Hipokampus, Amigdala

S-17 Uzamış Yas Bozukluğu Tanı Kriterlerinin Çocuk Ve Ergenlere Uygulanması

Emrah Keser¹

1 Ted Üniversitesi

Çocuk ve ergenlerin yas tutarken deneyimledikleri duygu, düşünce ve davranışları dışa vurma biçimleri yetişkinlerden oldukça farklı olabilmektedir. Çoğu çocuk ve ergende, yas süreci olağan seyrinde ilerlemektedir. Bazı çocuk ve ergenlerde ise yas süreci kronik hale gelmektedir ve bunun sonucunda okulda, akranlarla kurulan ilişkilerde ve evde çeşitli işlev kayıpları ortaya çıkmaktadır. Kronikleşen ve işlevselliği bozan yas belirtileri ‘Uzamış Yas Bozukluğu (UYB)’ olarak adlandırılmaktadır (World Health Organization, 2018). Alan yazında, çocuklarla ve ergenlerle çalışan uzmanların Uzamış Yas Bozukluğu tanısını nasıl belirleyebilecekleri konusunda büyük bir belirsizlik bulunmaktadır (Boelen, 2019). American Psychiatric Association (APA) tarafından hazırlanan Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders (DSM)’ına beşinci baskısına kadar, bir psikiyatrik tanı olarak UYB’ye yer verilmemiştir. DSM-5’te yer alan ‘‘Persistent Complex Bereavement Disorder’’ tanısı ise ‘gelecekte üzerinde çalışılması gereken tanılar’ başlığı altında yer almıştır. 2022 yılı içinde yayınlanması beklenen DSM-5 TR’da ise UYB tanısına yer verileceği bilinmektedir (Prigerson ve ark. 2021). Benzer şekilde, World Health Organization (WHO) tarafından yayınlanan International Classification of Diseases (ICD)’in 2018 yılında yayınlanan on birinci baskısında (ICD-11), ilk defa Prolonged Grief Disorder tanısına yer verilmiştir. Araştırmacıların ve klinisyenlerin olası bir tanıyı netleştirmek için başvuru kaynağı olarak kullandıkları iki temel sınıflandırma sistemi DSM ve ICD, çocuk ve ergenlerin yaşıyor olabilecekleri Uzamış Yas Bozukluğu tanısını belirleme konusunda yetersiz kalmaktadır. Bunun sebebi, bu kaynaklarda UYB belirtilerinin yalnızca yetişkinlere göre belirlenmiş olması ve bu maddelerin çocuklara nasıl uygulanacağını belirsiz bırakılmasıdır (Melhem, 2013). Örneğin, DSM ve ICD’de yer alan anlamsız ve boşlukta hissetmek, benlik duygusunda azalma, inkâr, hissizlik, ölen kişiyle birlikte ölme düşüncesi gibi çok sayıda belirtinin çocuklarda nasıl uygulanacağı konusu tamamen klinisyenin veya araştırmacının bireysel kararına bırakılmış durumdadır. Alan yazın incelendiğinde, tanı ve sınıflama sistemlerinden kaynaklanan bu açığın giderilmesi için Inventory for Complicated Grief–Revised for Children (Melhem ve ark., 2011), Screening Tool for Prolonged Grief Reactions (Melhem ve ark., 2013), Inventory of Prolonged Grief for Children and Adolescents (Spuij ve ark. 2012) gibi ölçüm araçlarının ve klinik görüşmelerin geliştirildiği görülmektedir. Bu gözden geçirme çalışmasında, 8-18 yaş arasındaki çocuk ve ergenlerde, UYB tanısının nasıl belirlenebileceğine ilişkin ölçüm araçları, tanı-sınıflama sistemleri ve yapılandırılmış klinik görüşmeler incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Uzamış Yas Bozukluğu, DSM-5, ICD-11, Çocuk ve Ergenlerde Uzamış Yas

S-18 Adhd Symptomology And Antisocial Attitudes: Mediating Role Of Aces

Özlem Burak¹

1 University Of Central Lancashire

-This abstract is under the main titles of "Travma ve Büyüme" (Trauma and Development), "Travma ve Gelişime Etkisi" (Trauma and Its Effect on Development), "İstismar ve İhmal" (Abuse and Neglect), "Müdahale Çalışmaları" (Intervention Studies) -The current study aimed to find if adverse childhood experiences (ACEs) is a significant mediator between attention deficit hyperactivity disorder (ADHD) symptomology and antisocial attitudes in a sample of 210 undiagnosed and non-offender adults. It was hypothesised that a) ADHD symptomology will have a significant direct relationship with antisocial attitudes, and, b) ACEs will strongly mediate the indirect relationship between ADHD symptomology and antisocial attitudes. Adult ADHD Self-Report Scale (Adler et al., 2003), Measures of Criminal Attitudes and Associates (Mills & Kroner, 1999) and the prepared ACEs measure based on Bethell et al.'s (2014) findings were used to collect data. Factor Analysis, Multiple Correlation, and Mediation Analysis were used to analyse the data. The results rejected the first hypothesis and accepted the second hypothesis. Therefore, it was found that people who showed significant symptoms of ADHD and also experienced ACEs (mainly sexual, physical and verbal abuse, not feeling loved or supported, or parents who were alcoholic or substance dependent) demonstrated higher antisocial attitudes. Importantly, solely having ADHD symptomology was not a significant predictor of future antisocial attitudes. This is a contrary finding to the literature suggesting that ADHD people tend to have more antisocial tendencies. It is demonstrated that without ACEs being experienced, ADHD is not independently effective in creating antisocial attitudes. Finally, interventions for people with ADHD symptomologies and ACEs were discussed by considering methodological issues, parent-child interactions, gender bias, age, and ethnicities.

Anahtar Kelimeler: Adverse Childhood Experiences (ACEs), Attention Deficit Hyperactivity Disorder (ADHD), Antisocial Attitudes

S-19 Cyberbullying In Adolescent Girls Concerning Social Media Attitude

Ayşe Rodopman Arman¹, Muhsine Göksu²

1 Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi

2 Marmara Üniversitesi Pendik Eah

Background Studies with adolescents have found that cyberbullying is associated with depression and social media addiction. Longer periods spent in social media is associated with seeking social support in depressed female adolescents. Spending too much time on social media is a proven risk factor for cybervictimization. Our aim is to examine the social media attitudes and cyberbullying status of depressed female adolescents compared to controls. Methods The sample consisted of 53 female adolescents in the 13-18 age range diagnosed with major depressive disorder (MDD) and 51 healthy female adolescents. The Kiddie Schedule for Affective Disorders and Schizophrenia Present and Lifetime Version was utilized for the psychiatric diagnosis. Adolescents completed the Social Media Attitude Scale (SMAS), Cyberbullying Scale (CS), and Social Support Appraisals Scale for Children (SSASC). Results There was a significant correlation between CS score and SMAS social competence sub-score in the MDD Group. The SSASC subscales of social support were significantly lower in the MDD group compared to the controls. There was a significant correlation between the social isolation sub-size of SMAS and the time spent on social media in MDD group. The hierarchical regression analysis revealed that the social support scores declined with higher CS scores of the depression group. Discussion The depressed adolescents experienced more negative life events and had less social support. The depression group spent longer periods on social media and became more cybervictimised. The depressed adolescents are having a risk of social media addiction and cyberbullying in the absence of proper family and social support.

Anahtar Kelimeler: cyberbullying, adolescent, depression, social media

S-20 Ebeveyn Ve Çocuk İfadeleriyle Çocuk Korkuları

Aysel Çoban¹, **Özge Koca**¹, Tülay İyi¹, Fikrinaz Damla Akbaba²

1 Hacettepe Üniversitesi

2 Bayburt Üniversitesi

Çocuklar günlük yaşamda birçok duyguyu gözlemler, deneyimler ve sonucunda duygusal tepkiler verirler. Çocukların deneyimlediği bu duygular arasında evrimsel bir tepki olan korku da yer almaktadır. Çocuklar çevrelerinde tehdit oluşturan durumları algılamaya başladıklarında korku duygusu yaşarlar. Çocukların korku yaşamaları gelişimsel olarak olağan bir durumdur. Çocukların korkularına neden olan çevre, genetik faktörler, bireysel farklılıklar ve medya gibi birçok faktör vardır. Çocukların yakın çevresinde bulunan aile de çocuğun korkularının şekillenmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Çocukların okul öncesi dönemdeki korkuları ilerideki yaşlarda ruhsal bozukluklara sebep olabilmektedir. Okul öncesi dönemde gelişen korkuların belirlenmesi çocukların gelecek yıllarda yaşayabilecekleri ruhsal problemlerin önlenmesi konusunda yürütülecek uygulamaların planlanması açısından önemlidir. Bu doğrultuda, bu çalışmanın amacı okul öncesi dönem çocuklarının korkularının neler olduğu belirlenerek, ebeveyn ve öğretmenlere çocuk korkuları ile ilgili farkındalık yaratmaktır. Çalışma grubunu uygun örneklem yöntemi ile seçilen 20 çocuk ve 52 ebeveyn oluşturmaktadır. Çalışma, nicel araştırma yöntemlerinden olan betimsel tarama yöntemiyle tasarlanmıştır. Çalışmanın verileri, araştırmacılar tarafından hazırlanan “Çocuk Korkuları Ebeveyn Formu” ve “Çocuk Korkuları Görüşme Formu” yoluyla çocuklardan ve ebeveynlerinden toplanmıştır. Ebeveyn Formu’nda ebeveynlerin kendi korkularını belirtmeleri ve çocuklarının korktukları nesne ya da durumları (korkmuyor=0, az korkuyor=1, çok korkuyor=2) işaretlemeleri istenmiştir. Çocuklara uygulanan ankette çocuklara Çocuk Korkuları-Ebeveyn Formunda bulunan durum ya da nesneler söylenip korkup korkmadıkları, korkuyorlarsa ne kadar korktukları sorulmuştur. Çocuklara yanıt vermeleri için korku kartları gösterilmiş, korkularını ifade eden/yansıtan kartı seçmeleri istenmiştir. Araştırmacılar tarafından hazırlanan korku kartları ‘korkmayan’ ‘biraz korkan’ ve ‘çok korkan’ bir hayvanı gösteren 3 resimden oluşmaktadır. Frekans, ortalama ve medyan gibi betimsel istatistikler ile veriler analiz edilmiştir. Çalışmanın bulguları, çocukların hasta olmaktan, akrep, köpek ve ayı gibi hayvanlardan, canavar ve hayalet gibi soyut kavramlardan korktuklarını göstermektedir. Benzer şekilde çocukların büyük bir çoğunluğu evde yalnız kalmaktan, yabancılardan ve hastalanmaktan çok korktuklarını ifade etmişlerdir. Çalışma grubunda yer alan çocukların büyük bir oranı cezalandırılmaktan, doktordan, doğal afetlerden ve bir yerde kilitli kalmaktan az korktuklarını söylemiştir. Benzer şekilde anneden, babadan ve oyuncaklardan hiç korkmadıklarını aktarmışlardır. Ebeveynler, çocuklarının evde yalnız kalmaktan, yabancılardan, hastalanmaktan ve doğal afetlerden korktuklarını belirtmişlerdir. Sonuç olarak, ebeveynlerin çocukların korkularına yönelik cevapları ve çocukların kendi korkularına yönelik ifadeleri örtüşürken, çocukların kendi dünyaları dışında ebeveynlerinin korku ve kaygılarını yansıttıkları belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Korku, okul öncesi dönem, çocuk

S-21 Çocuklarda Ve Ergenlerde Güvenli Yer Senaryoları Ve Kişilerarası İlişkilere Yönelik Beklentiler

Gamze Şen¹

1 Manisa Celal Bayar Üniversitesi

Amaç: Bu çalışmanın amacı çocuklar ve ergenlerde bağlanmanın, zihinsel temsilleri ile kişilerarası beklentiler arasındaki ilişkisinin yaşa ve gelişim düzeyine bağlı etkilerinin değerlendirilmesidir. Bu kapsamda çalışmamızda yalnızca anket ölçümünün ötesindeki en önemli yenilik, söz konusu değişkenlerin işe vuruk tanımlarının, hipotetik yaşam senaryoları düzeyinde incelenmesidir. Çalışmamızda bağlanma örüntüleri “Güvenli yer senaryoları” ve kişilerarası beklentiler ise “kişilerarası senaryolar” aracılığıyla ölçülmüştür. **Yöntem:** Çalışmamızın katılımcıları Manisa ilinde ikamet etmekte olan yaşları 9-17 arasında değişen ve seçkisiz olarak atanan 27 (18 kız ve 9 erkek) çocuktan (Yaş; ortalama=13,11 ve SS=2.57, ranj=8-16) oluşmaktadır. Çocuklardan 13’ü (9 kız ve 4 erkek) ilk öğretim (Yaş; ortalama=11,21 ve SS=2.81), 14’ü ise (9kız ve 5 erkek) lise (Yaş; ortalama=15,50 ve SS=0.82) düzeyinde öğrenim görmektedir. Bağlanma temsilleriyle ilgili güvenli yer senaryoları Oyuncak Öykü Tamamlama Testi aracılığıyla ve kişilerarası beklentiler Çocuklar için Kişilerarası Senaryolar Testi aracılığıyla ölçülmüştür. Son aşamada ise bulgular tematik analiz yöntemiyle destekleyici açıklamalar içerecek şekilde sunulmuştur. **Bulgular:** Çalışmamızın analizinde 2 (cinsiyet; kız-erkek), 2 (yaş; çocuk- ergen) X 2 (bağlanma türü; güvenli-güvensiz) faktörlü çoklu varyans analizi uygulanmıştır. Analiz sonuçları, kişilerarası beklentilerin (Dostluk, Düşmanlık ve Pasiflik); ergenlerde ise (Dostluk, Düşmanlık ve Baskınlık) olmak üzere üç temel boyutunda güvenli ve güvensiz bağlanma biçimleri arasında anlamlı farklılıklar olduğuna işaret etmezken, ergenlerde kız çocuklar lehinde farka işaret etmektedir. Kişilerarası beklentiler açısından çocuk ve ergenler arasında cinsiyetin temel bir etkisinin olabileceği belirlenmiştir. Ek olarak nitel analiz bulgular da bağlanma şekilleri bakımından çocuk ve ergenlerde yaşa bağlı gelişim düzeyinde farklılıklara işaret etmektedir. **Tartışma:** Bulgular, hem çocuk hem de ergenlerde bağlanma temsillerinin kişilerarası beklentiler üzerinde etkili olduğuna işaret etmektedir. Buna göre, güvenli bağlanma temsilleri kişilerarası beklentileri olumlu yönde arttırmakta ve güvensiz bağlanma temsilleri ise tam tersi olumsuz bir etki yaratmaktadır. Ancak ergenlerin çocuklara kıyasla olumsuz etkiyi daha yoğun deneyimledikleri nedenleriyle birlikte tartışılmıştır. Bu çalışmanın Güçlenerek Büyümek ya da Psikolojik Dayanıklılık başlığı altında değerlendirilmesini öneriyorum.

Anahtar Kelimeler: Kişilerarası ilişkiler, bağlanma, benlik temsilleri, çocuk ve ergen

S-22 Ergenlerde Yılmazlığın (a.Okula Bağlılık, b.İçsel Koruyucu Faktörler, c.Dışsal Koruyucu Faktörler) Bazı Demografik Değişkenlere Göre İncelenmesi*

Avsun Bursalı¹, Selahiddin Öğülmüş¹
1 Ankara Üniversitesi

Amaç: Bu çalışma ergenlerde yılmazlığın [i.Okula Bağlılık(OB), ii.İçsel Koruyucu Faktörler(İKF), iii.Dışsal Koruyucu Faktörler(DKF)]; cinsiyet, yaş, sınıf-düzeyi, kardeş-sayısı, anne-baba eğitim-düzeyi, ekonomik-düzey gibi bir dizi sosyo-demografik değişkene göre incelenmesini amaçlamaktadır. **Yöntem:** Araştırma verilerin anket yolu ile toplandığı görgül (nicel kesitsel) bir tarama araştırmasıdır. Araştırmanın evrenini Denizli’de lise eğitimi alan öğrenciler; örneklemini Denizli ilinde Tabakalı Örneklem Yöntemi ile seçilen on okuldan, basit seçkisiz örneklem yoluyla seçilen 2008 lise öğrencisi oluşturmaktadır. Öğrencilerin %50,5’i kız (n=1014), %49.3ü (n=990) erkektir. 9,10,11 ve 12. sınıflarda eğitim gören katılımcıların yaşı 14 ile 20 arasında değişmektedir. Verilerin Toplanması Yılmazlık Ölçeği ve demografik verileri toplamak amacıyla bu çalışma için geliştirilen Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan Yılmazlık Ölçeği Healthy Kids Survey-Resilience Modülü’nün (California Department of Education, 2002), Gizir ve Aydın (2006) tarafından Türkçe’ye uyarlanmış versiyonudur. Ölçeğin tümü için iç-tutarlık-değeri .94, OB alt boyutu için .78, DKF için .91, İKF için .86’dır. Verilerin toplanmasında Denizli İl Milli Eğitim Müdürlüğünden izin alınmıştır. Anketlerin uygulanması öncesinde öğrencilere ankete ilişkin yönergeler okunarak anketlerin yanıtlanması gönüllülük bazında olduğu, verilerin kişisel değil toplu olarak değerlendirileceği belirtilmiştir. Yılmazlık ölçeğinin geçerlik-güvenirlik yapısının incelemesinde DFA, LISREL 8.8 paket programı, verilerin analizinde SPSS 25 paket programı kullanılmıştır. Verilerin analizinde bağımsız örneklem için t-testi, tek yönlü varyans analizi kullanılmış, Bonferroni testi sonucuna göre değişmelere ilişkin betimleyici istatistikler ve gruplar arası farka ilişkin çoklu karşılaştırma sonuçlarına yer verilmiştir. **Bulgular ve Sonuç:** Cinsiyete göre OB ($t=5.458$, $p<.001$), DKF ($t=3.206$, $p<.001$), İKF’de ($t=6.255$, $p<.001$); yaşa göre OB ($F=23.758$, $p<.001$), DKF’de ($F=10.405$, $p<.001$); sınıf-düzeyine göre OB ($F=36.643$, $p<.001$), DKF’de ($F=13.621$, $p<.001$); kardeş-sayısına göre İKF ($F=2.932$, $p<.05$), DKF’de ($F=4.832$, $p<.05$); anne eğitim düzeyine göre DKF’de ($F=6.536$, $p<.001$); baba eğitim düzeyine göre DKF’de ($F=4.902$, $p<.001$); ailenin ekonomik-düzeyine göre OB ($F=8.955$, $p<.001$), DKF ($F=19.672$, $p<.001$), İKF’de ($F=15.932$, $p<.001$) istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşmanın olduğunu görülmüştür. Bonferroni testleri de değerlendirildiğinde cinsiyete göre kız ergenlerin yılmazlığının (OB, DKF, İKF) anlamlı düzeyde erkek ergenlerden daha yüksek olduğu; 14-15-16 yaşta OB ve DKF’nin 17-18 yaşa göre daha yüksek olduğu, DKF ve İKF’nin düşük ekonomik-düzeyde düşük olduğu gibi önemli sonuçlara ulaşılmıştır. Bu çalışmada, elde edilen sonuçlar bilimsel veriler ışığında yorumlanarak tartışılmakta, araştırma ve uygulamaya yönelik önerilere yer verilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yılmazlık, Okula Bağlılık (OB), İçsel Koruyucu Faktörler (İKF), Dışsal Koruyucu Faktörler (DKF)

S-23 Otizmlı Çocukların Annelerinin Psikolojik Dayanıklılık Düzeyinin Çocukların Duygu Düzenleme Becerileri Üzerine Etkisi

Gözde Önal¹, Saniye Selin Döğ², Gülşah Zengin¹

1 Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

2 Biruni Üniversitesi

Amaç: Duygu düzenleme problemleri, otizmlı çocuklarda yaygın olarak görülen bir problemdir. Duygu düzenleme stratejilerini başarılı kullanamayan çocuklar, duygusal uyaranlara öfke nöbetleri, saldırganlık veya kendine zarar verme ile dürtüsel tepkiler verebilmektedir. Bu tepkilerin açığa çıkmasında ebeveyn rolünün önemli olduğu bilinmektedir. Kriz ve zorluklara yanıt olarak kendi kendini düzenleme süreci olarak tanımlanan psikolojik dayanıklılık, ebeveynlerin otizmlı çocukların günlük yaşamdaki duygu durumları üzerinde etkiye sahip olabilir. Bu çalışmanın amacı, primer bakım veren rolü üstlenen annelerin sahip olduğu psikolojik sağlamlık düzeyinin otizmlı çocukların duygu düzenleme becerileri ile ilişkisini belirlemektir. **Yöntem:** Çalışma ilişkisel tarama modeli kullanılarak planlanmış ve araştırmaya 3-18 yaş arası otizm spektrum bozukluğuna sahip çocukların anneleri dahil edilmiştir. Annelerin psikolojik dayanıklılık düzeyleri öz bildirimli “Yetişkinler için Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği” kullanılarak, çocukların duygu düzenleme becerileri ise ebeveyn raporuna dayalı “Duygu Düzenleme Ölçeği” kullanılarak değerlendirilmiştir. Çalışma ile ilgili hazırlanan davetiye sosyal medya gruplarında paylaşılmış ve dahil edilme kriterlerine uyan ve çalışma için gönüllü anneler Google Form üzerinden çalışmayı tamamlamıştır. **Bulgular:** Çalışma, ortalama 38,55±8 yaşında 40 anne (çocukların yaş ortalaması:9,5±4) ile tamamlanmıştır. Annelerin sahip oldukları sosyal kaynaklar ile yapısal stil olarak tanımlanan kişisel özellikleri ($r=0,389$; $p=0,013$) ve gelecek kaygı düzeyleri ($r=0,337$; $p=0,034$); aile uyumu ile kendilik algısı ($r=0,358$; $p=0,023$) ve sosyal yeterlilik düzeyi ($r=0,601$; $p=0,00$) pozitif yönde ilişkili bulunmuştur. Anneleri gelecek kaygısı düzeyleri ile çocukların duygu düzenleme becerileri negatif yönde ilişkili bulunmuştur ($r=-0,344$; $p=0,03$). **Sonuç:** Çalışma bulguları özellikle gelecek kaygısına sahip olan annelerin otizmlı çocukların günlük yaşamdaki duygu düzenleme davranışlarını etkileyeceğini göstermektedir. Bu bulgu, otizmlı çocuklarla çalışan disiplinlerin aile temelli çalışmaları için yol gösterici olabilir. Daha fazla kanıta dayalı sonuç elde edebilmek için katılımcı sayısının artırıldığı ve sağlıklı çocuklar ile annelerinin de kontrol grubu olarak dahil edildiği karşılaştırmalı çalışmalar yapılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Otizm spektrum bozukluğu; psikolojik dayanıklılık; duygu düzenleme; bakımveren

S-24 Partner Şiddetinin Nesne İlişkileri Kuramı Çerçevesinde İncelenmesi

Ceren Şavk¹, Ilgın Gökler Danışman¹
1 Ted Üniversitesi

Partner şiddeti, romantik partnere yönelik yinelenen fiziksel, psikolojik ve/veya cinsel şiddet içeren davranışlar olarak tanımlanmaktadır (Campbell, 2002). Romantik partnerler tarafından takip edilme davranışları da son yıllarda partner şiddetinin yeni bir bileşeni olarak kabul edilmektedir (Spitzberg & Cupach, 2007). Partner şiddeti neredeyse dünya çapında bir salgın haline gelmiştir ve toplum ruh sağlığını tehdit etmektedir. Dünya Sağlık Örgütü (2021)'nin farklı ülkelerden 736 milyon kadın katılımcıyla temasa geçtiği bir araştırmada, kadınların üçte birinin partner şiddetine maruz kaldığı bulunmuştur. Bugüne kadar yapılan pek çok çalışma, partner şiddetinin bireylerin psikolojik sağlığı üzerinde çeşitli olumsuz etkileri olduğunu ortaya koymuştur (Lagdon, Armour, & Stringer, 2014; Lee, Pomeroy, & Bohman, 2007). Travma Sonrası Stres Bozukluğu (TSSB), depresyon, intihar eğilimleri ve anksiyete partner şiddetinin en yaygın psikolojik sonuçları arasında yer almaktadır (Caetano & Cunradi, 2003; Chandan et al., 2020; Coker et al., 2002; Devries et al., 2013; Nixon, Resick, & Nishith, 2004). Bahsedilen ciddi ruh sağlığı sonuçları nedeniyle, araştırmacılar ve klinisyenler partner şiddetinin etiyolojisini araştırmaktadırlar. Bugüne kadar yapılan pek çok araştırmanın bulguları, çocukluk çağı aile ortamında tanık olunan/maruz kalınan şiddetin ve istismarın, yetişkinlikte partner şiddeti yaşama ile önemli ölçüde ilişkili olduğunu göstermiştir (Costa et al., 2015; Roberts et al., 2010; Stith et al., 2004). Bu sunumda, partner şiddeti etiyolojisinin nesne ilişkileri kuramı çerçevesinde açıklanması amaçlanmaktadır. Nesne ilişkileri kuramına göre, birey dünyaya ötekilerle ilişki kurma arzusuyla ve ötekilerle ilişki kurmak için önceden belirlenmiş becerilerle donatılmış halde gelmektedir (Summers, 1994). Ebeveynlerle kurulan erken ilişkilerin içselleştirilmesi, kendilik ve ötekiler hakkında zihinsel temsiller yaratır ve bu temsiller gelecekteki ilişkiler için birer şablon oluşturur (Bowlby; 1969; Summers, 1994). Bu bağlamda, şiddetin içselleştirilen kendilik ve nesne temsilleri aracılığıyla en erken ilişkilerden miras alındığı düşünülebilir. Bir çocuk, ebeveynleriyle olan ilişkilerinde sürekli olarak saldırganlık, ihmal ve şiddet yaşıyorsa, bu zorlayıcı deneyimleri yakın ilişkilerin doğal bir parçası olarak içselleştirebilir. Fairbairn ve Kernberg'in kuramsal katkıları, partner şiddetine ilişkin dinamikleri anlamamıza ışık tutmaktadır. Fairbairn'in "ahlaki savunma", "heyecanlandırıcı nesne", "reddedici nesne", "libidinal benlik" ve "antilibidinal benlik" kavramları çerçevesinde partner şiddeti ele alınacaktır. Ayrıca, Kernberg'in kuramsal katkıları ışığında, bölme ve yansıtımlı özdeşim savunma mekanizmaları partner şiddeti bağlamında tartışılacak ve romantik ilişkilerdeki aşk ve nefret döngülerinin dinamiklerinden bahsedilecektir.

Anahtar Kelimeler: Partner şiddeti, Nesne ilişkileri, Şiddetin kuşaklar arası aktarımı, Fairbairn, Kernberg

S-25 Partner Şiddeti Ve Olumsuz Ebeveyn Tutumları Arasındaki İlişkide Nesne İlişkilerinin Aracı Rolünün İncelenmesi

Ceren Şavk¹, Iğın Gökler Danışman¹
1 Ted Üniversitesi

Amaç: Bu çalışmanın amacı, romantik ilişkilerde görülen şiddetin ailesel kökenini nesne ilişkileri kuramı ile açıklayan bir model önermek ve test etmektir. Önerilen modelde, olumsuz ebeveyn tutumları ile bugünkü ilişkide ortaya çıkan şiddet arasındaki ilişkide nesne ilişkilerindeki bozulmaların aracı rolü incelenmiştir. **Yöntem:** Çalışma kapsamında, 18-25 yaş aralığında olan (Ort.: 22.92, Ss = 1.77) ve evli olmayan toplam 352 katılımcıya ulaşılmıştır. Örneklemenin büyük bir çoğunluğu (%85) kadın katılımcılardan oluşmuştur. Çalışmaya en az 1 senedir devam etmekte olan bir romantik ilişkisi olan katılımcılar dahil edilmiştir. Katılımcılara ulaşmak için uygun örnekleme (convenience sampling) yöntemi kullanılmıştır. Katılımcılara, Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği (ÇÇYÖ), Kısaltılmış Algılanan Ebeveyn Tutumları – Çocuk Formu (KAET-Ç), Bell Nesne İlişkileri ve Gerçeği Değerlendirme Ölçeği (BORRTI)’den oluşan bir ölçek seti uygulanmıştır. Veri toplama süreci TED Üniversitesi’nin çevrimiçi veri toplama sistemi Qualtrics üzerinden gerçekleştirilmiştir. **Bulgular:** Önerilen teorik modelin toplanan veri tarafından doğrulanıp doğrulanmadığını sınamak için SPSS AMOS programı kullanılarak yol analizi (Path analysis) yapılmıştır. Toplanan verilerin normal dağılım varsayımını karşılamamasından kaynaklı yanlılığı kontrol etmek amacıyla, analizlerde Bootstrap yöntemi kullanılmış ve 2000 yeniden örnekleme yapılmıştır. Önerilen aracı model, partner şiddeti değişkenindeki varyansın %37’sini açıklamıştır ($R^2=.37$, $p < .001$). Olumsuz ebeveyn tutumlarının güncel ilişkideki partner şiddetine toplam etkisi (total effect) ($\beta = .45$, $SH = .04$, $BCa \%95 [.40, .57]$, $p < .001$) ve dolaylı etkisi (indirect effect) ($\beta = .20$, $SH = .03$, $BCa \%95 [.14, .26]$, $p < .001$) anlamlı bulunmuştur. Olumsuz ebeveyn tutumlarının partner şiddetine doğrudan etkisi (direct effect) de anlamlı bulunmuştur ($\beta = .29$, $SH = .06$, $BCa \%95 [.17, .39]$, $p < .001$). **Tartışma:** Partner şiddetini açıklamak için önerilen gelişimsel model toplanan veri tarafından doğrulanmıştır. Bu çalışmada elde edilen sonuçlar, çocukluk dönemi aile ortamının bireylerin nesne ilişkilerini şekillendirmesindeki rolüne dair ampirik destek sunmakta ve yakın partner şiddetinin altından yatan mekanizmalardan birine ışık tutmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Partner şiddeti, nesne ilişkileri, ebeveyn tutumları,

S-26 Stress And Coping Experiences Of Turkish Emerging Adults During Covid-19: A Qualitative Study

Ayşegül Aracı İyiyaydın¹, Figen Çok², Hilal Altunay³, **Safak Atay**⁴, Şebnem Yağmur Serttaş⁵

1 Ted Üniversitesi Rehberlik Ve Psikolojik Danışmanlık Abd

2 Başkent Üniversitesi Rehberlik Ve Psikolojik Danışmanlık Abd

3 Ortadoğu Teknik Üniversitesi

4 Ted Ankara Koleji

5 Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği

The COVID-19 outbreak has urgently warranted the academic world to explore the correlates and consequences of the pandemic in various disciplines. The majority of the studies published in psychology discipline during this period has focused on the impact of COVID-19 on mental health of the people from various ages and across different countries. A group of research has mainly scrutinized adolescents and young adults, especially how they experienced and responded to the COVID-19 regarding the prevalence rates of negative mental health outcomes, difficulty areas and the ways to manage them. Although research on adolescents and COVID-19 has been accumulating in Turkey, the existing empirical evidence has been heavily based on cross-sectional and survey data. We wanted to gain a deeper insight on the subjective world of adolescents as to how they constructed the COVID-19 phenomenon in the very beginning. Building on past research on stress and coping in adolescence, the present qualitative study aims to reveal the lived experiences of 20 Turkish university students from Ankara (10 male, 10 female) regarding their stress factors and how they coped with challenges faced during the first three months of lockdown in COVID-19 pandemic. The data were collected via semi-structured and in-depth interviews between May-June 2020 and thematic analysis was employed to analyze the data. Pandemic experiences of the participants gathered around six main themes: (1) general impact to daily life, (2) impact on various life domains, (3) reactions, (4) coping strategies, (5) contributions, and (6) post-pandemic future. Participants reported their concerns regarding disruptions in daily life and routines caused by precautionary measures and their expectations regarding post-pandemic life as well. Various adaptive also maladaptive coping strategies were adopted. Participants particularly evaluated pandemic process as an improving experience due to having more spare time for themselves and increase their self-awareness. Most of the participants anticipated positive changes in their lives about post-pandemic future. It can be deduced from the findings that nearly all of the participants seemed to adjust early pandemic life by any means.

Anahtar Kelimeler: stress, coping, emerging adulthood, covid-19

S-27 Pandemi Sürecinde Algılanan Stres ve Psikolojik Sağlamlığın Bilişsel

Kontrol/ Esnekliği Yordama Düzeyleri

Seda Donat Bacıoğlu¹, Oya Onat Kocabıyık²

1 Trakya Üniversitesi

2 Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi

Covid-19 salgınının, dünya çapında çok sayıda ölüme neden olmasının yanı sıra toplumsal ve bireysel boyutta önemli bir stres kaynağı olarak bireylerin hayatlarını psikolojik, sosyal ve ekonomik açıdan olumsuz etkilediği görülmektedir. Ülkemizde yaşayan çocuk ve gençler de doğal olarak tüm dünya ile ortak yaşanan bu olumsuzluklardan etkilenmişler ve bu olumsuzlukların neden olduğu stresle hala başa çıkmaya çalışmaktadırlar. Stres fiziksel, bilişsel veya duygusal dengeyi bozan gerçek veya algılanan bir tehdit ya da “bir kişinin dengesini ve işlevini bozan veya başa çıkma becerisini aşan durumlar sonucunda ortaya çıkan tepki örüntüsü” olarak tanımlanmaktadır (APA, 2013). Bazı bireylerde stresin sonucunda psikopatoloji gelişirken; bazı bireyler strese uyum sağlayabilir ve yaşam kalitelerini koruyabilirler. Bireylerin stres karşısında, çevreye daha çabuk uyum sağlamalarına ve farklı çözüm yolları bulabilmelerine, sahip oldukları bilişsel esneklikleri olanak sağlamaktadır. Bilişsel esneklik; stresli durumlarda dikkat, durum değerlendirme ve değerlendirme sonrası başa çıkma yollarının belirlenmesi gibi temel süreçleri kapsayan bir kavram olarak tanımlanmaktadır (Gabrys vd., 2018). Özellikle pandemi genç yetişkinlerin, gelişimsel stresin yanı sıra çevresel streslere de maruz kaldıklarını ve başa çıkmada zorlandıklarını söylemek mümkündür. Bu nedenle çalışmanın amacı, pandemi döneminde genç yetişkinlerin bilişsel kontrol/esneklikleri ile algıladıkları stres ve psikolojik sağlamlıkları arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Araştırmada, ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Çalışma grubu, uygun örnekleme yöntemiyle belirlenmiş olup 413 genç yetişkinden oluşmaktadır. 2021 yılında çevrimiçi form aracılığıyla toplanan verilerin çözümlenmesinde, korelasyon ve çoklu regresyon analizleri yapılmıştır. Araştırmanın bulguları, algılanan streste yetersiz öz-yeterlik, stres/rahatsızlık algısı ve psikolojik sağlamlık değişkenleri birlikte katılımcıların bilişsel kontrol/esneklik puanlarını istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde [$F(3.409) = 136.85, p < .001$] yordamaktadır. Bağımsız değişkenler birlikte bilişsel kontrol/esneklik düzeyi puanlarının toplam varyansının %50’sini açıklamaktadır. Standardize Beta katsayıları incelendiğinde, bilişsel kontrol/esneklik düzeyinde, algılanan streste yetersiz öz-yeterlik ($\beta = -.134, p < .001$) ve stres/rahatsızlık algısının ($\beta = -.123, p < .01$) negatif yönde, psikolojik sağlamlığın ($\beta = .582, p < .001$) pozitif yönde anlamlı düzeyde yordayıcı etkisinin olduğu saptanmıştır. Sonuçlar, alanyazın ışığında yorumlanıp tartışılmış, öneriler sunulmuştur. Kaynakça: Amerikan Psikiyatri Birliği (2013). Ruhsal bozuklukların tanımsal ve sayımsal elkitabı, beşinci baskı (DSM-5) Tanı Ölçütleri Başvuru Elkitabı. E Köroğlu (Çev. Ed.), Ankara: Hekimler Yayın Birliği. Gabrys, R., Tabri, N., Anisman, H., & Matheson, K. (2018). Cognitive control and flexibility in the context of stress and depressive symptoms:

Anahtar Kelimeler: Algılanan stres, psikolojik sağlamlık, bilişsel kontrol, bilişsel esneklik, gençler

S-28 Lise Gençlerinde Travma Sonrası Stres Belirtilerinin Fonksiyonellik ve Empati Ölçümleri Açısından Değerlendirilmesi

Uzm. Psk. Ceyda Dedeoğlu, Prof. Dr. Güler Okman Fişek, Prof. Dr. Ali Tekcan, Doç. Dr. Alev Yalçinkaya

Amaç: Bu çalışma Gençler için Kendini Değerlendirme Ölçeğinin (Achenbach, Youth Self Report- KDÖ olarak anılacaktır) Travma Sonrası Stres (TSS) belirtilerini içeren alt sonucunun 14-17 yaş arası ergen popülasyonundaki özelliklerini incelemektedir. Lise öğrencilerinin zihinselleştirme becerilerinin ölçüldüğü geniş kapsamlı bir çalışmanın bir parçası olarak travma ile ilişkilendirilen alt puanın dağılımı incelenmiştir. TSS özelliklerini kümeleyen alt puan fonksiyonellik, cinsiyet, bilişsel beceriler ve empati ölçümleri açısından değerlendirilmiştir.

Yöntem: Çalışma İstanbul'da, farklı özelliklerine göre lise türlerini ve sosyo-ekonomik seviyeyi yansıtan bir çeşki ile 7 farklı okulda gerçekleştirildi. Toplam 700 öğrenci çalışmanın gereklerini tamamladı ve bunların %91'i (n=634) ölçekleri eksiksiz şekilde doldurduğu için analizlere dahil edildi. Ortalama yaşı 15.95 (ss=1.0) olan katılımcılar Hazırlık-11. sınıfları kapsadı. Katılımcıların %76.3'ü kız öğrencilerden oluştu.

Çalışmada TSS puanı için Gençler için Kendini Değerlendirme Ölçeği (KDÖ), mantık yürütme becerisini ölçmek için Raven Çoklu Matrisler Testi kısa formu (Raven), empati becerisini ölçmek için Temel Empati Ölçeği (TEÖ) kullanıldı. Temel empati ölçeğinden bilişsel empati ve duygusal empati puanlarından yararlanıldı. Çalışmadaki demografik ölçümün bir parçası olarak fonksiyonellik puanları hesaplandı. Gençlerden akademik, sosyal ve davranışsal açıdan kendilerini likert tipi bir ölçümle değerlendirmeleri istendi ve ölçüm sonuçları ayrı ayrı değerlendirildi.

Bulgular: Çalışmada TSS puanının cinsiyet, fonksiyonellik, Raven ve TEÖ puanlarında farklılık gösterip göstermediği sorgulandı. Çoklu karşılaştırmanın hata payı etkisini engelleyebilmek için Bonferonni Düzeltmesi ile anlamlılık düzeyi (p) 0.01 olarak belirlendi. TSS puanının cinsiyet ve fonksiyonellik düzeylerinin her biri için anlamlı farklar gösterdiği görüldü. Mantık yürütme becerisi ve bilişsel empati açısından düşük ve yüksek grupların TSS puanlarında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunamadı. Duygusal empati düzeyi ise istatistiksel olarak anlamlı bulundu (F (2, 635) =11.089, p=.000). Duygusal empati puanı yüksek olan grubun TSS puanları duygusal empati puanı düşük olan gruba göre istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksek olduğu görüldü.

Sonuç: Ergenlerde psikopatoloji ve empati ilişkisi içe dönük ve dışa dönük semptomlar açısından farklılık göstermektedir. TSS belirtilerini gösteren gençlerde bu belirtilerle fonksiyonellik düzeyleri arasında farklar yüksek TSS puanları ve düşük fonksiyonellik şeklinde bulundu. Konu duygusal empati olduğunda ise yüksek empati grubunun dezavantajlı olduğu görüldü.

Anahtar Kelimeler: Travma sonrası stres, ergenlik, empati, fonksiyonellik

S-29 Çocuk Travmalarında Öykülerin Kullanımı

Mehmet Teber¹

1 Ahenk Danışmanlık Ve Eğitim

Alt Başlık: Müdahale ve Önleme Çalışmaları AMAÇ Travmalar çocuğun ruhsal bütünlüğüne zarar vermektedir. Çocuğun kendisine, dünyaya ve geleceğe dair algılarını bozmakta, vücutta birikmiş negatif duygulara sebep olmaktadır. Dahası bir çok çocuk için travma anlamlandırılması zor bir süreçtir. Bu çalışma terapötik öykülerin travma müdahalesinde etkili bir müdahale yöntemi olduğunu ele almaktadır. YÖNTEM Öyküler insanlık tarihinin başından itibaren eğitsel ve kültürel amaçlarla kullanılmıştır. Sözlü kültürün hakim olduğu dönemler en önemli eğitim araçlarını öyküler oluşturmuşlardır. Çocuklar doğal olarak öyküleri sevmekte ve defalarca dinleyebilmektedir. Öykülerin ve metaforların terapide kullanımı Milton Erickson ile başlamıştır. Sonrasında travma yaşayan çocuklara yönelik metaforik öyküler yazılmış ve bu alanda öne çıkan isim Nancy Davis olmuştur. EMDR'ın gelişmesi ile birlikte öyküler çocuk terapisinde EMDR ile entegre edilerek kullanılmıştır. Çalışmada öykülerin terapide kullanımına dair literatür taramasından edinilen bilgiler paylaşılacaktır. BULGULAR Çocuğun travma terapisinde öykü kullanımı son 20-30 yıldır yaygınlaşmaktadır. Bu alanda öne çıkan isimler Nancy Davis, Pat Pernicano, George Burns isimleridir. Bu üç yazarın yazdığı öyküler ışığında travma öykülerini gerçek yaşam öyküleri ve metaforik öyküler olarak iki ana grupta toplamak mümkündür. Öyküler çocuğun travmayı anlamlandırma, hissettikleri aynalama, ve negatif kognisyonlarını düzenlem işlevi bulunmaktadır. Bu şekilde çocuğun sağaltımına katkı sağlamaktadır. SONUÇ Kadim bir araç olan öyküleri çocuklar çok sevmektedir. Öyküler çocukların yaşadıkları travmanın sağaltımında yardımcı araç olarak kullanılabilir. Travmanın ve çocuğun duygularının anlamlandırılması ve negatif kognisyonların yeni pozitif kognisyonlar ile değiştirilmesi öykü yolu ile mümkündür. Bu nedenle müdahale ve önleme çalışmalarında öyküleri kullanmak mümkündür.

Anahtar Kelimeler: çocuk, travma, terapi, öykü, öykülerle terapi, iyileştirici öyküler, metaforik öyküler

S-30 Koruyucu Ve Evlat Edinen Annelerin Ebeveynlik Becerilerini Güçlendirmeye Yönelik Etkileşime Dayalı Bir Erken Müdahale Programı

Müge Kunt¹, Neslihan Avcı¹
1 Gazi Üniversitesi

Bu araştırmanın amacı; 0-24 ay çocuğa sahip olan koruyucu ve evlat edinen annelerin; ebeveynlik becerilerini güçlendirmeye yönelik etkileşime dayalı bir erken müdahale programının geliştirilerek etkililiğinin sınanmasıdır. Çalışmanın yöntemi; nicel ve nitel verilerin paralel ancak birbirinden bağımsız olarak toplandığı, analiz edildiği ve sonuçların birleştirilerek yorumlandığı birleştirme/çeşitleme temel desenine ön test son test denkleştirilmemiş gruplu müdahale (deneysel) gelişmiş deseninin ilave edilmesiyle oluşturulmuştur. Katılımcılar; 5 koruyucu anne, 5 koruyucu aile bakımında olan çocuk, 5 evlat edinen anne, 5 evlat edinilen çocuk, 5 biyolojik anne ve 5 biyolojik çocuk olmak üzere 30 kişiden oluşmaktadır. Veri toplamak için nicel boyutta; “Ebeveyn Bebek Oyun Gözlem kodu”, “Yetişkinler için Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği”, “Çocuğa Bakışı Değerlendirme Aracı” ve “Anne-Bebek Etkileşimi Kontrol Listesi” kullanılmıştır. Nitel boyutta ise görüşmeler için “Yarı yapılandırılmış görüşme formları”, gözlemler için “Araştırmacı Günlüğü” ve “Gelişim Gözlem Raporları” hazırlanmıştır. Bulgular; koruyucu ve evlat edinen annelerin çocukluk anlayışları, yılmazlık becerileri, ebeveyn bebek oyun davranışları, etkileşimleri, çocukların gelişim gözlemleri ve eğitimle ilgili genel görüşler olmak üzere altı başlık altında yorumlanmıştır. Sonuç olarak; çocukluk anlayışı konusunda çocuğun doğasına inanç boyutunda ön test-son test puanları arasında anlamlı fark olduğu, katılımcıların görüşlerinde de çocuğun doğasına inancı yansıtan ifadelerin yer aldığı görülmüştür. Yılmazlıkla ilgili; kendilik algısı, sosyal kaynaklar ve ölçeğin genelinde ön test-son test puanları arasında anlamlı fark bulunmuştur. Katılımcılar eğitim sonrası yapılan görüşmelerde, sosyal hayatlarında ve aile yaşantılarında olumlu gelişmeler olduğunu belirtmişlerdir. Buna ek olarak; eğitimle birlikte daha sakin olduklarını, endişelerinin geçtiğini ve bilinçli bir anne olma hissi yaşadıklarını söylemişlerdir. Ebeveyn bebek oyun davranışlarıyla ilgili; dokunma, konuşma ve farkındalık boyutlarında ön test ve son test puanları arasında, etkileşimde ise etkileşimsel uyum ve vücut pozisyonu’nda ön test ve son test arasında anlamlı fark ortaya çıkmıştır. Katılımcılar etkileşimi; sevgiyi gösterme, sarılma, sakinleştirme, dinleme, güvenli bağlanma, bebeği hissetme, sürdürülebilir ilişki, karşılıklı bir iletişim, dokunma ve sıkı bir bağ olarak tanımlamışlardır. Ayrıca çocukların Türkiye’de yaşayan çocukların gelişim düzeylerine uygun özellikler gösterdikleri gözlemlenmiştir. Koruyucu ve evlat edinen annelerin eğitimle ilgili genel görüşleri olumludur.

Anahtar Kelimeler: Koruyucu Aile, Evlat Edinen Aile, Çocukluk Anlayışı, Yılmazlık, Bağlanma, Etkileşim, Erken Müdahale

S-31 Göz Hareketleri İle Duyarsızlaştırma Ve Yeniden İşleme (Emdr) Yaklaşımının Çocuklarda Çevrimiçi Kullanımı: Vaka Serisi

Canan Çitil Akvol¹, Mustafa Kutlu², Ümran Korkmazlar³

1 Meb

2 İnönü Üniversitesi

3 İstanbul Üniversitesi

AMAÇ Çocukluk hayatın en hassas ve dışardan müdahaleye belki de en açık olduğu zaman dilimidir. Çocukluk döneminde yaşanan travmatik olaylar çözülmediğinde çocuğun ergenlik ve yetişkinlik hayatında olumsuz etkiler devam edebilmektedir. Bu araştırmanın amacı, Göz Hareketleri ile Duyarsızlaştırma ve Yeniden İşleme (EMDR) modelinin çevrimiçi psikolojik danışma sürecinde tekli travması olan çocuklarla nasıl kullanıldığını betimlemektir. **YÖNTEM** Araştırma Modeli: Bu araştırma vaka inceleme (nitel case study) yöntemi ile tasarlanmıştır. Nitel case study çalışmalarında sayısal değerlerden çok zengin iç dünya tasvir edilmektedir. Danışanlar: Araştırma kapsamında, çalışmaya gönüllü olarak 2 çocuk ve ailesi katılmıştır. Araştırmaya gönüllü olan danışanlardan biri İpek 8 yaşında ve dördüncü sınıf öğrencisidir; diğeri ise, Eylül 6 yaşında ve birinci sınıf öğrencisidir. İpek trafik kazası geçirdikten sonra arabalara binemediği için, Eylül ise annesinin kaybından sonra içe kapanma davranışları göstermesi nedeniyle ebeveynleri tarafından psikolojik destek almaları istenen çocuklardır. **Veri Toplama Araçları:** Nitel case study çalışmalarında vakalar betimlenirken çeşitli ölçeklerle süreç desteklenebilir. Bu çalışmada da oturumların betimlenmesini desteklerken kullanmak üzere öntest-sontest ve izleme testi olarak Çocuklar için Olayların Etkisi Ölçeği (CRIES-8) kullanılmıştır. Ayrıca, ebeveynler ve araştırmacı süreç boyunca günlük tutmuşlardır. **Verilerin Analizi:** Tamamlanan oturumlar araştırmacı tarafından deşifre edilmiştir. Danışanlara ve aile üyelerine kod isimler verilmiş, özel bilgileri değiştirilmiştir. CRIES-8 ölçek puanları her danışan için maddeler bazında değerlendirilmiştir. Günlüklerden de araştırmacı tarafından deşifre edilmiş ve araştırmanın bulgularını desteklemek için kullanılmıştır. **BULGULAR ve SONUÇ** Her iki danışan ile EMDR müdahaleleri içeren oturumlar yürütülmüştür. İpek ile travmatik anının çalışılmasında resim çizdirme yolu tercih edilmiş ve dokunsal çift yönlü uyaran kullanılmıştır. Eylül'ün travmatik yaşantısına ise iyileştiren hikâye tekniği kullanılarak müdahale edilmiştir. Çevrimiçi psikolojik danışma süreci boyunca ebeveynlerden günlük tutmaları istenmiş, benzer şekilde araştırmacı da sürece dair günlük tutmuştur. Her iki danışan ile, EMDR oturumları tamamlandıktan bir ay sonra izleme görüşmeleri yapılmıştır. Buna göre de her iki danışanın travma sonrası belirtilerinde azalma olduğu ve bu azalmanın etkisini uzun bir süre koruduğu bulunmuştur. Araştırmacılara, EMDR'in çevrimiçi kullanımında çift yönlü uyarımın verilmesine ilişkin farklı metotlar denenebileceği, farklı travmatik yaşantıları olan çocuklarla daha geniş ölçekli çalışmalar yürütülebileceği, farklı EMDR protokollerinin çocuklar üzerindeki etkisi inceleyen çalışmalar tasarlanabileceği önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: EMDR, çevrimiçi psikolojik danışma, travma

S-32 BİR BAĞLANMA ÖYKÜSÜ

Bağlanma Konusunda Zorluklar Yaşayan Çocuk ve Annesi İle Yapılan EMDR Seansları Bir Olgu Sunumu

Alev Akal¹

1 Fide Danışmanlık

Özet: Bu çalışmada, bilişsel, davranışçı, bilişsel davranışçı ve danışan merkezli yaklaşımların öğelerini bir araya getiren, kapsamlı ve yapılandırılmış, güçlü bir bütüncül psikoterapi yöntemi olan göz hareketleriyle duyarsızlaştırma ve yeniden işleme (Eye Movement Desensitization and Reprocessing-EMDR) yöntemleri kullanılmıştır ve annesi ile bağlanma problemleri olan bir danışanın ve annesinin seanslar sırasındaki paylaşımları kısaca sunulmuş olup EMDR seansları sonucunda yaşanan olumlu gelişmeler de özet olarak sunulmuştur. Bu sunumda anne ve çocuk ile yapılan çalışmalar, teknikler hakkında bilgi verilmiş ve seanslar esnasında çizilen resimler ve anne- çocuk ilişkisini güçlendirmek için kullanılan “Sihirli Bağ Hikayesi” vakayı detaylı değerlendirebilmek amacıyla danışan ve annesinden izin alınarak paylaşılmıştır. EMDR 1987 yılında istemli ve sistematik olarak yapılan göz hareketlerinin, olumsuz ve rahatsız edici düşüncelerin yoğunluğunu azalttığı tezinden hareketle Francine Shapiro tarafından geliştirilmiştir. Geliştirildiği günden bu yana oldukça ilgi gören ve ülkemizde de son yıllarda daha fazla tercih edilmeye başlanan terapi yöntemlerinden biridir. Francine Shapiro’nun 1987 yılında spontane göz hareketlerinin, olumsuz ve rahatsız edici düşüncelerin yoğunluğunu azalttığını keşfetmesiyle geliştirilmiş olan güçlü bir psikoterapi yaklaşımıdır (Maxfield, 2009; Shapiro, 2012). Yaklaşım EMD (Eye Movement Desensitization) ismiyle ortaya çıkmıştır. 1990 yılında duyarsızlaştırma ve bilgi işleme sürecini daha iyi yansıttığı düşünüldükçe EMDR (Eye Movement Desensitization and Processing) ismini almıştır (Maxfield, 2009). Literatürde yazım kolaylığı sebebiyle sıklıkla yaklaşımın İngilizce adının baş harflerinden oluşan EMDR kısaltması kullanılmaktadır. Bu çalışmada da EMDR kısaltması tercih edilecektir. Danışanın bazı bilgileri değiştirilmiş ve bu sunum için kendisinden ve annesinden izin alınmıştır. Hedef: Anne ve çocuk arasındaki güvenli bağın kurulması, iletişimin artırılması ile gelişen güvenli bağlanma, annenin travmalarının çözülmesinin sonucunda çocuğun sağlıklı ilişkiler kurabilmesi Tartışma Bir çocuğa baktığınızda onu yetiştiren, terbiye eden ailesi hakkında kafanızda bir resim canlanır. Çocuklar, davranışları ile ailelerini ayna gibi yansıtır. Bireyin gelişiminde ve özellikle 0-6 yaş döneminde, aile çok önemlidir. Sonuç Psikoterapi süreci değerlendirildiğinde, danışan başlangıç aşamasında terapistle karşı olumlu bir aktarım geliştirerek idealize etmiş ve “iyi anne” olarak kendini taşıyabilecek bir nesneye duyduğu gereksinimini yansıtmıştır. Terapistin destekleyici tutumu ve resim çalışmasının sağladığı ruhsal derinleşme ile danışan daha fazla kendisini tanımaya ve güven hissetmeye başlamış, bu durum depresif ve agresif belirtilerin düzelmesine olanak sağlamıştır.

Anahtar Kelimeler: TRAVMA BAĞLANMA GÜVENLİ BAĞLANMA GÜVENLİ YER EGZERSİZİ İLETİŞİM

S-33 Bilinçli Farkındalık Temelli Uygulamaların 9-16 Yaş Çocuk Ve Ergenler Üzerindeki Etkileri

Pınar Emre¹

1 Odtü Geliştirme Vakfı Okulları

Bilinçli farkındalık temelli uygulamalara olan ilgi ve alanyazında bu konuda yapılan araştırmalar giderek artmaktadır. 9-16 yaş grubunda bulunan çocuklar ve ergenlerin gelişimsel ihtiyaçları göz önünde bulundurulduğunda bilinçli farkındalık temelli uygulamaların etkililiği önem kazanmıştır. Bilinçli farkındalık temelli uygulamalar incelendiğinde bu kavramın ve uygulamaların literatürde çok güncel olarak yer alması ve sınırlı sayıda inceleme bulunması bu çalışmanın değerini arttırmaktadır. Bilinçli farkındalık temelli uygulamaların yapılacak olan derleme çalışmamda detaylı olarak ele alınması ile beraber çocuklar ve ergenler üzerinde bilinçli farkındalık becerilerinin nasıl geliştirileceği, alan yazında yapılan araştırmalarda ne gibi etkilerin incelediği ve aile danışmanlığında bilinçli farkındalık uygulamalarına dair araştırmalar incelenerek psikoloji literatürüne katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu çalışmada bilinçli farkındalık kavramının temelleri, nörobiyolojisi tarihsel gelişimi, kuramları ve tutumları incelenmiştir. Bunun yanında 9-16 yaş grubunda bilinçli farkındalık temelli araştırma bulguları kapsamlı bir şekilde incelenmiştir. Elde edilen bulgular sonucunda; bilinçli farkındalık temelli uygulamaların 9-16 yaş grubundaki çocuklar ve ergenler üzerinde anksiyeteyi azaltmaya, dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu semptomlarını iyileştirmeye ve akran zorbalığı olgusunda bireylerin baş etme becerilerini destekleyici davranış geliştirmelerini sağlayan araştırma sonuçları değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Bilinçli Farkındalık, Çocuk ve Ergen Psikolojisi, Aile Danışmanlığı

S-34 Psikososyal Müdahale Uzmanlarının Dolaylı Travmatizasyon Yaşantıları

Zilan Alp¹, Cansu Bozgeyik¹, Hayriye Erçetin², Yılmaz Akol³, Cemre Tatlı⁴

1 Hasan Kalyoncu Üniversitesi Yüksek Lisans Öğrencisi

2 Melik Ahmet Lisesi

3 Yenişehir Rehberlik Ve Araştırma Merkezi

4 Hasan Kalyoncu Üniversitesi Öğretim Görevlisi

Bildiri Konusu: Müdahale ve Önleme Çalışmaları Yılmaz AKOL, Zilan ALP, Cansu BOZGEYİK, Hayriye ERÇETİN, Cemre TATLI **Amaç:** Bu çalışmanın amacı farklı psikososyal müdahale çalışmalarında yer alan uzmanların görüşlerinin dolaylı travmatizasyon yaşantısı bağlamında değerlendirilmesidir. **Yöntem:** Çalışma nitel çalışmalardan durum çalışması olarak tasarlanmıştır. Daha önce farklı psikososyal çalışmalarda yer alan 3 psikolojik danışman, 1 sosyal çalışmacı ve 1 psikolog olmak üzere 5 uzman ile yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla derinlemesine görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Katılımcılara psikososyal müdahale ekibinde görev aldıkları vakalarda “duygu” ve “deneyimleri” ile ilgili sorular sorulmuştur. Veriler MAXQDA programı kullanılarak içerik analizi yöntemi ile incelenmiştir. **Bulgular:** Yapılan araştırma sonucunda , “ koruyucu faktörler, riskler, duygu, dolaylı travma belirtileri ” olmak üzere dört tema oluşturulmuştur. Oluşturulan temalar farklı alt kodlara ayrılmıştır. Koruyucu faktörler temasında “ mesleki bilgi ve beceri, belirsizliği gidermek, yardım etme isteği, ekiple konuşmak, kişisel hazırlık”, riskler temasında “ fiziksel olarak zarar görme”, duygu temasında “ endişe, kaygı, üzüntü, korku” dolaylı travma belirtileri temasında “uykusuzluk, flashbackler, stres kaynaklı fiziksel belirtiler, günlük yaşamdan izolasyon” kodları yer almaktadır. **Sonuç:** Araştırma sonucunda psikososyal müdahale ekibinde yer alan uzmanlar en sık dolaylı travmatizasyon yaşadıklarını ifade etmiştir. İfade edilme sıklığına göre kodlar şu şekilde sıralanmaktadır: yardım etme isteği, ekip arkadaşları ile iletişim, mesleki bilgi ve deneyim, kişisel hazırlık, farklı duygular, olaya ilişkin belirsizlikler, belirsizliği gidermek. Psikososyal çalışmalara katılan uzmanlar dolaylı travmatizasyon yaşantılarını yukarıdaki kodlar ile ifade edilir.

Anahtar Kelimeler: Anahtar Kelimeler: Psikososyal müdahale, dolaylı travmatizasyon, uzman görüşü

S-35 Sınav Kaygısı ile Başa Çıkmaya Yönelik Bilişsel Davranışçı Yaklaşımaya Dayalı Psikolojik Danışma Süreci: Bir Olgu Sunumu

Övkü Altıntaş¹, Nazife Üzbe Atalay¹

¹ Başkent Üniversitesi

AMAÇ: Ülkemizde, genç nüfusa dahil olan milyonlarca kişi her sene sınavlara hazırlanmaktadır ve bu bireylerin en çok karşılaştığı sorunlardan biri sınav kaygısıdır. Eğitim sisteminde başarıyı değerlendirmenin kaçınılmaz bir parçası olan sınav, normal kaygı düzeyine sahip öğrenciler tarafından kendilerini test edebilecekleri bir fırsat olarak değerlendirilirken, yüksek kaygı düzeyine sahip öğrenciler tarafından tehdit olarak algılanabilmektedir. Bu algı özellikle son-çocukluk ve ergenliğe doğru sınav öncesi/esnasında bireyi etkileyen olumsuz içsel diyaloglar, düşünce, duygu ve davranışlar geliştirmelerine neden olabilmektedir. Hemen hemen tüm kültürlerde farklı problem durumlarında yaygın olarak kullanılan Bilişsel Davranışçı Terapi'nin(BDT), sınav kaygısı ile ilgili çalışmalarda ağırlıklı olarak kullanılan terapötik bir yaklaşım olduğu gözlenmektedir. Bu çalışmanın amacı, BDT yaklaşımına dayalı olarak oluşturulan psikolojik danışma sürecinin sınav kaygısı ile başa çıkma sürecindeki etkililiğini incelemektir. **ARAŞTIRMA MODELİ:** Bu araştırmanın modeli, nitel desende yapılandırılan bir olgu sunumudur. Olgu sunumu, bir danışanın yaşadığı problem durumunun bilimsel veya eğitim amaçlı olarak detaylı tanımlanmasıdır. **ARAŞTIRMA GRUBU:** Danışan F.N.,18 yaşında ve kadındır. Liseden yeni mezun olan F.N. üniversite sınavına ikinci kez hazırlanmaktadır. Üniversite sınavını ilk girişte kazanamadığı için kendine öfke duymakta, kendine güveninin düşük olduğunu belirtmekte ve sınavı kazanamayacağından korkmaktadır. **VERİ TOPLAMA ARAÇLARI:** Bu araştırma kapsamında süreçteki değişimleri nicel verilerle ölçebilmek amacıyla Westside Sınav Kaygısı Ölçeği ve Ergen Öznel İyi-Oluş Ölçeği kullanılmıştır. Araştırma kapsamında nitel ölçümleri gerçekleştirmek amacıyla kişisel bilgi formu, danışma sürecinde kullanılan oturum değerlendirme formları, danışma sürecine ilişkin ses kaydı deşifreleri kullanılmıştır. **İşlem:** Sınav kaygısı başa çıkma temelli gerçekleştirilen psikolojik danışma süreci, BDT yaklaşımından yararlanılarak oluşturulmuştur. Psikolojik danışma süreci, aktif uzman süpervizyon desteği altında, BDT birinci düzey eğitimini tamamlamış bir uzman tarafından yürütülmüştür. Oturumlar yaklaşık 50-60 dakika aralığında sürdürülmüş olup; izleme oturumu ile toplamda 9 oturum gerçekleştirilmiştir. **BULGULAR:** Danışanın psikolojik danışma süreci boyunca yaşamış olduğu değişimleri, uygulanan tekniklerin etkili olup olmadığını incelemek ve danışanın durumunu ortaya koyabilmek amacıyla araştırma kapsamında uygulanan veri toplama araçlarının ön test-son test puanları incelendiğinde; danışanın sınav kaygısı seviyesinin azaldığı; iyi oluş düzeyinin ise yalnızca yaşam doyumu alt boyutunda arttığı gözlenmiştir. **SONUÇ:** Çalışmanın sonucunda danışanın, düşünce hatalarını fark edebildiği, sınav esnasında fiziksel gerginliğini daha rahat kontrol edebildiği, yaşadığı problem durumlarına alternatif düşünceler geliştirebildiği ve sınav kaygısı ile başa çıkabilme sürecinde kendine daha fazla güvendiği gözlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sınav Kaygısı, Psikolojik Danışma, BDT, Olgu Sunumu

S-36 ERGENLERİN “ZORBALIK” KAVRAMINA İLİŞKİN ALGILARI:

BİR METAFOR ÇALIŞMASI

Gülşah Ekim Tunç, TED Ankara Koleji Psikolojik Danışman ve Başkent Üniversitesi RPD
Yüksek Lisans Öğrencisi

Figen Çok, Başkent Üniversitesi, Eğitim Fakültesi EBB, RPD Öğretim Üyesi

Çalışmanın amacı: Ergenlerin zorbalığa yönelik algıları ve zorbalığı nasıl anlamlandırdıklarını anlamak üzere, ergenlerin zorbalık algılarını metafor analizi ile incelemek amaçlanmaktadır.

Araştırma modeli: Nitel araştırmalardan olgu-bilim (fenomenolojik) desene başvurulmuştur.

Araştırma grubu: Ankara’da bir özel okulda 9. sınıfa devam etmekte olan 150 öğrenci ile çalışılmıştır. 18 öğrencinin verileri araştırma formatına uymadığı veya bilgi eksikliği olduğu için analize alınmamıştır. Toplam 132 öğrenci verisi kullanılmıştır. 2021-2022 eğitim-öğretim yılında eğitime yüz yüze devam eden öğrenciler, araştırmaya pratiklik katması açısından kolay ulaşılabilir örnekleme (Yıldırım ve Şimşek, 2013) ile seçilmiştir.

Veri toplama araçları: Cinsiyet bilgisi sorusunun ve açık uçlu bir sorunun yer aldığı bir form oluşturulmuştur. Uzman görüşlerine başvurularak yönergede ve açık uçlu soruda gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Bu aşamada, öğrencilerden, “*Zorbalık,gibidir. Çünkü* ” ifadesini tamamlamaları istenmiştir.

Verilerin toplanması: Hazırlanan formlar, öğrencilere sınıfta dağıtılmıştır. Metaforun tanımı yapılarak öğrenciler form hakkında bilgilendirilmiştir. Öğrencilerden, 20 dakika içerisinde zorbalık kavramını bir metafor ile açıklamaları ve gerekçelendirmeleri istenmiştir. Arkasından formlar toplanmıştır.

Bulgular: metaforlarla ilgili, 8 farklı tema oluşturulmuştur. Sırasıyla, “*istenmeyen durum/nesne*” kategorisinde 25; “*zarar verici unsur*” kategorisinde 22; “*bireysel zayıflık*” kategorisinde 13; “*zorluk*” kategorisinde 12; “*döngü/devamlılık*” kategorisinde 11; “*saldırganlık/şiddet*” kategorisinde 11; “*üstünlük kurma*” kategorisinde 5, “*bireysel farklılıklar*” kategorisinde 3 farklı öğrenci metaforu yer almaktadır. En çok tekrar eden metafor, 8 öğrenci tarafından kullanılan “virüs” metaforudur.

Sonuç: Elde edilen 8 farklı temadan ulaşılan sonuçlara bakıldığında, öğrencilerin tamamının zorbalığı olumsuz bir durum olarak nitelendirdiği görülmektedir. Özellikle, akran zorbalığına yönelik, Yıldırım ve ark. (2014) tarafından ortaya konulan araştırmadaki bazı metaforlarla benzerlikler dikkat çekmektedir. Örneğin, her iki çalışmada da köpekbalığı, bıçak, virüs, kötü alışkanlıklar gibi metaforlar zorbalığı açıklarken tercih edilmiştir. Öte yandan, bu çalışmada, diğer çalışmalarda karşılaşılmayan, “bireysel zayıflık” ve “döngüsellik/devamlılık” temaları altında yer alan metaforlara da rastlanmıştır. Bu çalışmada en çok tekrar eden metafor “virüs” metaforudur. Günümüzde öğrencilerin hayatlarında hakim olan Covid-19 salgınının yarattığı psikolojik, fiziksel, sosyal zararlar düşünüldüğünde, öğrencilerin zorbalığı en az virüs kadar olumsuz algıladıklarını, her ikisinin de zararlarını eşdeğer gördüklerini belirtmek mümkündür. Bulguların, zorbalık farkındalığı ve önlenmesine dönük çalışmalar açısından yararlı olacağı tahmin edilmektedir.

S-37 Ortaokul Öğrencilerinin Akran Zorbalığına Maruz Kalması Ve Okul Yaşantısı

Serkan Süren¹

1 Serkan Süren Çocuk Ve Ergen Psikiyatri Kliniği

AMAÇ: Bu çalışmada ortaokullar öğrencilerin akran zorbalığına maruz kalması ve okul yaşantısı incelenmeye çalışılmıştır. **YÖNTEM:** Bu çalışma nitel araştırma ve nicel araştırma yöntemlerine uygun olarak tasarlanmış ve gerçekleştirilmiştir. Akran zorbalığını belirleme ölçeği ve sosyo-demografik ölçek kullanılıp ortaokul çocuklarında uygulanmıştır. **BULGULAR :** Elde edilen bulgulara göre; Öğrenciler karşılaştıkça zorba davranışa yada akran zorbalığında bir takım farklı yaklaşımlar sergilendiği gözlemlenmiştir. İlk olarak aynı şekilde karşılık verme ya da karşılık vermeden öğretmenine, ailesine geri bildirimde bulunmuştur. **SONUÇ:** Araştırma sonucunda, Akran zorbalığına maruz kalan çocuklar ve zorba çocukların aile yaşantıları ,toplumsal yapıları ,ailenin sosyo -ekonomik durumundaki yansımalar çocuğun okul yaşantısına sirayet etmekte ilişkileri o yönde evrilmektedir. **KAYNAKÇA:** Satan, A. (2006), İlköğretim İkinci Kademedeki Okuyan Öğrencilerin Zorbalık Davranış Eğilimleri ile Bazı Değişkenler Arasındaki İlişki, Doktora tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Kızmaz, Z. (2006). Okullardaki Şiddet Davranışının Kaynakları Üzerine Kuramsal Bir Yaklaşım, C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi, 1(30), 47–70 Bacchini D, Affuso G, Trotta T. Temperament, ADHD, and peer relations among schoolchildren: The mediating role of school bullying. *Aggressive Behavior*. 2008; 34: 447-59. Crick NR, Grotpeter JK, Bigbee MA. Relationally and physically aggressive children's intent attributions and feelings of distress for relational and instrumental peer provocations. *Child Development*. 2002; 73 (4): 1134– 42.

Anahtar Kelimeler: Akran, akran zorbalığı

S-38 Türkiye’ De Kronik Toplumsal Şiddet, Çocuk Ve Travma

Aysegul Metindogan¹, Yasemin Fırat²

1 Boğaziçi Üniversitesi

2 İstanbul Üniversitesi

Bu çalışmada Türkiye’nin doğusunda çeşitli risk faktörleri barındıran ve şiddetin neredeyse günlük hayatın bir parçası olduğu bir bölgede yaşayan çocukların travmadan nasıl etkilendiklerinin hikaye tamamlama tekniği kullanılarak incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada çocuklarla bire bir görüşmeler yapılmış, bölgede yaşanan çeşitli şiddet olaylarının temalarını içeren yarım kalmış hikayeler sunulmuştur. Bu hikayelerde yüksek ses, birden ışıkların sönmesi, gürültülü bir aracın yaklaşması gibi temalar yer almış, hikayenin kahramanı olan karakterin bu karşılaştığı olaylar karşısında neler yaşayacağı çocuklara sorulmuştur. Ardından çocuklar bu hikayeleri tamamlamışlardır. Araştırmada, Türkiye’nin doğusundaki bir ilde yaşayan doksan beş çocukla bire bir görüşmeler yapılmıştır. Bulgular, çocukların önemli bir kısmının hikayeleri çok olumsuz bir şekilde tamamladığı, hikaye kahramanlarının başına gelen kötü sonların betimlenmesinde ise bölgede yaşanan şiddet olaylarıyla bire bir örtüşen ifadeler kullandıkları görülmüştür. Ayrıca, araştırma bulguları toplumsal şiddetin devam ettiği bölgelerde yaşayan çocukların, maruz kaldıkları travma ve şiddet unsurlarının hem güncel hem gelecekteki deneyimlerini biçimlendirmede önemli bir rol oynadığına işaret etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk, Travma, Toplumsal Şiddet

S-39 Sağlıklı Bir Gelişim Mi Akran Zorbalığı Açısından Risk Faktörü Mü: Çocukların Menstrüasyon Dönemi Algıları

Özge Şahin¹

1 Umutlu Psikolojik Hizmetler Merkezi

Amaç: Çocukların maruz bırakıldığı hak ihlallerine zemin hazırlayan pek çok faktör bulunmaktadır. Ataerkil dünyada kız çocuk olmak da bu faktörler arasında yer almaktadır (WHO, 2006). Kız çocuklarını zorlayan faktörlerden biri de menstrüasyon döneminin başlamasıdır. Menstrüasyon döneminin başlaması her ne kadar sağlıklı bir süreç olsa da, bu sürecin iyi bir şekilde ele alınamaması kız çocukların hayatlarında ve gelişimlerinde kısa ve/veya uzun vadeli sonuçlara yol açabilmektedir (Winkler, 2019). Toplumsal cinsiyet rollerinin günümüzde halen baskın olduğu Türkiye toplumunda kız çocuklarının ve oğlan çocuklarının menstrüasyon dönemiyle ilgili bilgilerinin ve algılarının belirlenmesi ve bu durumun yarattığı hak ihlallerinin saptanması, konuyla ilgili politikaların geliştirilmesi açısından önemli görülmektedir. Bu amaçla 10-17 yaş arası çocukların ve gençlerin menstrüasyon dönemine ilişkin bilgileri, düşünceleri, duyguları, algıları saptanmaya çalışılmıştır. **Yöntem:** Katılımcılar: Bu araştırma kapsamında yaşları 10-17 arasında değişen 16 kız ve 14 oğlan çocuğuna kar topu yöntemiyle ulaşılmıştır. Kız çocuklarının yaş ortalaması 13.6, oğlan çocuklarının ise 13.2 olarak saptanmıştır. **İşlem:** Araştırma öncesinde yarı yapılandırılmış görüşmelerde kullanılmasıyla ilgili soru havuzu araştırmacı tarafından oluşturulmuştur. Oluşturulan soru havuzuna ilişkin çocuk ve gençlerle çalışma deneyimi olan, toplumsal cinsiyet rollerine duyarlı olduğu bilinen dört klinik psikologtan geri bildirim alınmış, geri bildirim sonucunda soru havuzu araştırmacı tarafından son haline kavuşturulmuştur. Görüşmeler araştırmacı tarafından yürütülmüştür ve kayda alınmıştır. Her görüşme sonrasında aynı oturumda gençlerle yaşlarına uygun olarak ergenlik dönemi ve fiziksel değişimlerle ilgili konuşulmuş ve bilgi aktarılmıştır. **Analiz:** Görüşmelerin ardından kayda alınan görüşmeler araştırmacı tarafından deşifre edilmiştir ve verilerin analizinde MAXQDA 2020 (VERBI Software, 2019) programı kullanılmıştır. **Bulgular:** Görüşmelerin analiz edilmesiyle beraber 1) “Gençlerin Ergenlik Dönemi Algıları”, 2) “Gençlerin Menstrüasyon Bilgisi” 3) “Genç Kızların Menarş Deneyimleri” 4) “Menstrüasyon Sırasında Hayat” 5) “Yetişkinlere Öneriler” başlıklı temalar saptanmıştır. Araştırmadan elde edilen verilere göre günümüzde ülkemizde hala cinsel eğitimin kısıtlı kaldığı, genç kızların menstrüasyon dönemiyle ilgili duygusal zorluk yaşayabildikleri, özellikle menstrüasyon öncesinde bilgileri yoksa menarştan sonra korku ve şaşkınlık hissedebildikleri saptanmıştır. Sonuç olarak menstrüasyonun aynı zamanda bir insan hakları meselesi olduğu, menstrüel sağlığın genç kızların sadece biyolojik sağlıklarıyla ilgili olmadığı, aynı zamanda sağlık, eğitim, ayrımcılığa maruz bırakılmama ve özerklik haklarıyla da ilişkili olduğu göz önünde bulundurulmalı ve buna yönelik olarak hak temelli politikalar geliştirilmelidir.

Anahtar Kelimeler: menstrüasyon, toplumsal cinsiyet, çocuk hakları (Toplumsal Cinsiyet ve Travma başlığı altında ele alınabilir)

S-40 Çevrimiçi Oyunların Lise Öğrencilerinin Zorbalık Ve Şiddet Eğilimlerine Etkileri

Cağla Akarsel¹, Duygu Kaptanoğlu Coşkun¹, Fatma Hacıoğulları¹
1 Yakın Doğu Üniversitesi

Ailelerin müzdarip olduğu çocuklarının oyun bağımlılığı konusu son zamanlarda önemli bir yere sahip olmakta ve hem çocukların akademik ve sosyal yaşamını hem de aileleri ile olan ilişkilerini olumsuz olarak etkilemektedir. Çocukların bilgisayar başında geçen zamanlarının artmış olması ve pandemi sonrasında çevrimiçi sosyalleşme olgusunun popüler bir gündem haline gelmesi ebeveynleri ve öğretmenleri kaygılandırmaktadır. Özellikle pandemi sonrasında dijitalleşmenin ve teknoloji kullanımının ciddi şekilde artmış olması çevrimiçi oyunların etkileri düşünüldüğünde önlem alınması gereken bir sürecin habercisidir. Son zamanlarda yapılan çalışmalarda öğrencilerin kontrolsüz, sınırsız ve denetimsiz internet kullanımının şiddet ve zorbalık unsurlarına maruz kaldıklarını göstermektedir. Maruz kalan bireylerin anonim olmaları ise ceza alınmasını engellediğinden yoğun olarak öğrenciler birbirlerine zorba davranışlar sergilemektedirler. Bu bağlamda yapılan çalışmada çevrimiçi oyunların lise öğrencilerinin zorbalık ve şiddet eğilimlerine etkileri ve farklı değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmaktadır. Araştırmanın evreni, araştırmanın yürütüldüğü Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetindeki bir özel lisede öğrenim gören yaşları 14 ile 17 arasında değişen ve lise 1., 2., 3., ve 4. sınıflarında öğrenim gören toplam 684 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırmada veriler toplam 50 soru üzerinden anket yoluyla toplanmış olup, anket soruları üç bölümde yapılandırılmıştır. İlk bölümde katılımcıların kişisel bilgileri toplanacak, ikinci bölümde çalışmaya katılan öğrencilerin çevrimiçi oyunlara yönelik tutumları değerlendirilecek ve üçüncü bölümde ise zorbalık tutumlarına yönelik sorular yer almaktadır. Anket sonuçlarının değerlendirilmesinde SPSS 21 programından yararlanılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre, herhangi bir spor veya sanat faaliyeti ile ilgilenmeyen çocukların çevrimiçi oyunları daha çok oynadığı görülmektedir. Buna ilaveten, öğrencilerin çoğunun oyun oynarken evlerindeki bilgisayarlarını kullandıkları, uzun süre bilgisayar başında kaldıkları ve oyunların çoğunun şiddet içerdiği tespit edilmiştir. Öğrencilerin çevrimiçi oyunlar için para harcadıkları, çevrimiçi oyunlardan dolayı uyku düzenlerinin bozulduğu, oyun oynayan çocukların çalışma isteklerinin düştüğü gözlemlenmiştir. Bunlarla birlikte öğrencilerin çevrimiçi oyunlardan dolayı aileleri ile iletişimsel sorunlar yaşadıkları ve oyunlarda siber zorbalığa maruz kaldıkları gözlemlenmiştir. Yapılan çalışmanın sonuçları göz önünde bulundurulduğunda okullardaki bilgilendirme seminerlerinin sadece çocuklar için değil ailelere ve öğretmenlere yönelik yapılması önerilmektedir. Ailelerin de bilgi, medya ve teknoloji okuryazarlığının gelişmesi ve güvenli internet kullanımı için uzmanlardan bilgi almasının farkındalık kazanmak anlamında ciddi bir faydası olacağı düşünülmektedir. Özellikle zorbalık ve çevrimiçi oyunlar kapsamında öğrenciler için rehberlik hizmetlerinin koruyucu ve önleyici çalışma politikaları oluşturması ve uygulanmasının önemi göz önünde bulundurulmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Çevrimiçi Oyunlar Zorbalık Şiddet Lise Öğrencileri

S-41 Gerçek Cinsel İstismar Asılsız Cinsel İstismarın Ayrımı

Aslı Bugay Sökmez¹, **Sümer Öztanrıöver**²

1 Odtü Kuzey Kıbrıs Kampusu

2 Özel Psikiyatri Kliniği

Çocuk cinsel istismarı (ÇCİ), son yıllarda sadece bireyi ilgilendiren psikolojik bir olgu olarak değil, sosyo-kültürel normlardan da etkilenen toplumsal bir sorun olarak ele alınmaya başlanmış ve bu konuda sosyal politika ve uygulamaları alanında çalışmalar hız kazanmıştır. 2004 yılında Dünya Sağlık Örgütü'nün (WHO), çocukluk çağı cinsel istismarını (ÇCİ) uluslararası öneme sahip “sessiz sağlık acil durumu” olarak ilan etmesi de konunun sadece ülkemiz için değil, evrensel öneme sahip bir sorun olduğunu vurgulamaktadır. (Dünya Sağlık Örgütü [WHO], 2004). Bu çalışmanın amacı hem sahada çalışan uzmanların hem de araştırmacıların bu son derece önemli ve yaygın sosyal sorun hakkındaki farkındalığını artırmak için, gerçek ve asılsız cinsel istismara ilişkin bilgi sağlamak ve bu iki kavramın ayrımında kullanılan ölçütleri özetlemektir. Bu kapsamda, önce Çocuk Cinsel İstismarı(ÇCİ) ve asılsız ÇCİ ile ilgili tanım ve kapsama dair bilgiler sunulacaktır. Daha sonra da asılsız ÇCİ sebepleri ve ölçütleri özetlenecektir. Bu kapsamda bu çalışmada, çocuklukta cinsel istismar iddiasının asılsız mı gerçek mi olduğunun tespit edilmesi için araştırılacak unsurlar 6 başlık altında incelenecektir. Bunlar; 1. İfadenin Analizi 2. Travmatik olay tanımı 3. Travmatik Anıların Özellikleri (Travmatik Bellek) 4. Cinsel istismarın ortaya çıkış biçimi ve cinsel istismarın ifşa etmeme sebepleri 5. Asılsız cinsel istismar bildirim sebepleri sebepleri ve adli süreç travması 6. Raporlama Ayrıca, ilgili alanyazın ışığında saha çalışanları ve araştırmacılar için de öneriler verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk cinsel istismarı (ÇCİ),Asılsız Çocuk cinsel istismarı, çocukluk travması, istismar, ihmal

S-42 Risk Mi? Yalnız Olmak Mi? Ben Mi? Gençlerin Madde Kullanımına Yönelik Risk Algısının İncelenmesi

Cemre Yavuz Sala¹, Neslihan Güney Karaman¹, Çiğdem Ünlü Çeber¹, Türkan Doğan²

1 Ankara Üniversitesi

2 Hacettepe Üniversitesi

Madde kullanımı ve bağımlılığı ile ilgili çalışmalarda madde kullanımı konusunda en riskli ve savunmasız grubun çocuklar ve gençler olduğu görülmektedir. Alkol ve Uyuşturucu Madde Bağımlıları Tedavi ve Araştırma Merkezlerine (AMATEM) yapılan başvuru sayısının her yıl istikrarlı bir şekilde arttığı ve başvuruların büyük çoğunluğunun çocuk ve gençlerden oluştuğu ise öne çıkan diğer bilgiler arasındadır. Buna göre madde kullanımı ve bağımlılığı ile ilgili ulusal ve uluslararası çapta önlemeye yönelik plan ve programların yapılmasının önemi ortaya çıkmaktadır. Birleşmiş Milletler tarafından 2016 yılında yayımlanan Dünya Uyuşturucu Madde Raporuna göre dünya çapında sadece 2014 yılında 15-64 yaş aralığında 250 milyon kişinin en az bir kere madde türlerinden birini kullandığı ve yaklaşık 29 milyon kişinin ise madde bağımlısı olduğu saptanmıştır. Çok sayıda araştırma, madde kullanımının depresyon ve anksiyete dahil olmak üzere ruhsal sağlık sorunlarıyla ilişkisini göstermiştir (Dierker ve diğerleri, 2018). Ayrıca, esrar ve alkol kullanımının yalnızlıkla ilişkili olabileceğine dair bazı kanıtlar vardır (Pandya, 2017). Gençlerin farklı madde türlerine yönelik risk algılarının, yalnızlık, depresyon, anksiyete, benlik saygısına göre, incelenmesi araştırmanın konusunu oluşturmaktadır. Gençlerin gelişimsel özellikleri (benmerkezliliği, olumsuz/düşük benlik saygısı, akran baskısı) nedeniyle ve çevresel etkilerle maddeyi kullanma olasılıklarını artırdığı ve maddelere yönelik risk algılarının olumlu olduğu görülmektedir. Bu nedenle bu çalışmada algılarının ne düzeyde olduğunun belirlenerek, farkındalık düzeylerinin belirlenmesidir. Araştırma madde türlerine göre risk algısının, psikolojik özellikler ile ilişkisini araştırmayı amaçlayan betimsel bir araştırmadır. Araştırma grubunu üniversite ve lisansüstü öğrencilerden toplam 411 kişi oluşmaktadır. Araştırma kapsamında araştırmacılar tarafından geliştirilen Kişisel Bilgi Formu, Farklı Maddelerin Kullanımıyla İlişkili Zararlar Ölçeği, UCLA Yalnızlık Ölçeği ve Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeğinin Kısa Formu ile Risk Algısı Ölçeği kullanılarak çalışmanın verileri elde edilmiştir. Verilerin analizinde, araştırma değişkenlerinin normal dağılım gösterdiği saptandıktan sonra tanımlayıcı özelliklerin gruplara göre karşılaştırılması, iki bağımsız grup arasında niceliksel sürekli verilerin karşılaştırılmasında ve lojistik regresyon analizi kullanılmıştır. Bulgular kapsamında gençlerin madde kullanımı yaygınlığını madde türlerine göre farklılaştığı anlaşılmaktadır. Aşırı doz almanın ölümcül olma riski ve maddenin kullanımında bağımlı olma riski madde kullanımını yordayan değişkenler bağlamında bireyin ruh sağlığı özellikleri ve madde kullanımına yönelik algıları önemli değişkenler olarak değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: madde kullanımı, üniversite öğrencisi, risk algısı

S-43 Birinci Basamak Sağlık Hizmetlerinde Çocuk ve Genç Ruh Sağlığını Güçlendirme

Esra Alataş¹, Özlem Güler Aydın¹

1 T.c. Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü

Amaç: Çalışmanın amacı, Sağlık Bakanlığı tarafından birinci basamakta çocuk ve gençlerin ruh sağlığının korunması ve güçlendirilmesi için yürütülen çalışmaları aktarmak ve bilinirliğini artırmaktır. **Yöntem:** Mevcut çalışma, birinci basamak sağlık hizmet sunumunda çocuk ve genç ruh sağlığı hizmetlerinin incelendiği nitel bir çalışmadır. Çalışma verileri, Sağlık Bakanlığı kurumsal raporlarından ve veri sistemlerinden alınmıştır. **Bulgular:** Çocuğun erken dönemde örselenmesinin önüne geçmek, ruhsal/gelişimsel risklerini önlemek ve ruh sağlığını güçlendirmek için doğrudan çocuk ve gençlere yönelik ve çocuğun içinde yaşadığı aile, kurum ve topluma yönelik programlarla koruyucu ve önleyici ruh sağlığı hizmetleri Bakanlıkça yürütülmektedir. Ruhsal/gelişimsel risklerin erken tespiti, müdahalesi ve beyin gelişiminin desteklenmesi için aile sağlığı merkezlerinde “Çocuğun Psikososyal Gelişimini Destekleme” ve “OSB Tarama ve Takip” programları; aile hekimlerinin donanımını artırmak için “Birinci Basamakta Ruh Sağlığını Güçlendirme (MhGAP)”, göçmen sağlığı merkezlerinde çalışan Suriyeli ebe ve hemşireler içinse “Çocuk ve Kadın Ruh Sağlığını Güçlendirme” eğitim programları yürütülmektedir. Çocuğun kötü muameleden korunması ve ikincil örselenmesinin önüne geçebilmek amacıyla “Çocuk İhmal ve İstismarını Önleme Çalışmaları”, gebe/anne ve/veya çocuğun aile içi şiddete maruz kalması/tanık olmasının engellenmesi için “Aile İçi Şiddetle Mücadele Eğitim Programı” ile sağlık personelinin donanımı artırılmaktadır. Çocuğun birlikte yaşadığı ağır ruhsal bozukluğu olan aile üyelerinin toplum içinde rehabilitasyonunu sağlayarak olumsuz çocukluk yaşantılarının önlenmesi, ağır ruhsal bozukluğu olan gençlerin tedavisi, sosyal uyum ve yaşam becerilerinin desteklenmesi için “toplum temelli ruh sağlığı hizmet modeli” benimsenmektedir. Başta Sağlıklı Hayat Merkezlerinde olmak üzere “Psikososyal Destek Uygulayıcı Programı”, “Davranışsal Bağımlılıkların Önlenmesi Programı”, “Sorun Yönetimi Programı”, “Madde Bağımlılığı Danışmanlığı” ile ücretsiz ve erişilebilir psikososyal destek hizmetleri yürütülmektedir. İntiharın erken işaretlerinin tanınması, çocuk ve gençlerin intihardan korunması için “İntiharı Önleme Çalışmaları”, toplumda ruhsal hastalıklar ve tedaviyle ilgili önyargıların kırılması, böylece bireyin tedaviye ve desteğe erişiminin sağlanması için “Farkındalık ve Bilgilendirme Çalışmaları” yürütülmektedir. Travmadan uzak, sağlıklı nesiller yetiştirebilmek için tek bir kurumun tüm ihtiyaçlara cevap verebilmesi mümkün değildir. Bu nedenle Bakanlık olarak tüm bu koruyucu ruh sağlığı hizmetlerine ek olarak kurumlar arası işbirliğine ve kurumların harekete geçirilmesine olanak sağlamak üzere “gençlik ruh sağlığı” konusu seçilerek 2018 yılından itibaren çalışmalar başlatılmıştır. **Sonuç:** Bakanlıkça çocuk ve gençlerin ruh sağlığı konusunda yürütülen programlar ve gençlik ruh sağlığı kurumlar arası işbirliği çalışmalarının geliştirilerek devam etmesinin önemli olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk, gençlik, ruh sağlığı, önleme, Sağlık Bakanlığı

S-45 İleri Ergenlik Dönemindeki Bireylerin Pandemi Dönemindeki Kaygı Ve Duygusal Zorlanmaya Tolerans Düzeylerinin İncelenmesi

Buse Şencan Karakuş¹, Emre Sarı², Gamze Kağan³, Özgür Özdemir⁴

1 Hacettepe Üniversitesi Psikoloji Bölümü

2 Uit The Arctic University Of Norway/vrije Aniversiteit Amsterdam - School Of Business And Economics

3 Üsküdar Üniversitesi İş Sağlığı Ve Güvenliği Bölümü

4 İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Ülkemizde ilk COVID-19 vakasının saptanmasının ardından, salgının yayılımının önlenmesine yönelik, ülke çapında yerel ve genel önlemler alınmıştır. Alınan bu önlemlerin arasında eğitim ve öğretim kurumlarının evden eğitime geçmesi, 0-20 yaş arası bireylerin acil durumlar dışında sokağa çıkmalarının yasaklanması da yer almaktadır. COVID-19 pandemisinin psikolojik etkileri toplumsal ruh sağlığı açısından değerlendirildiğinde, bireylerde en fazla yüksek düzeyde stres veya kaygı görüldüğü saptanmıştır (Dünya Sağlık Örgütü, 2020). Pandeminin ve pandemi ile mücadelenin doğası gereği ortaya çıkan günlük hayat değişimlerinin etkilerini ileri ergenlik dönemi de dahil olmak üzere ele almak oldukça önemli görünmektedir. Bu çalışma kapsamında ileri ergenlik dönemindeki bireylerin pandemi dönemindeki kaygı ve duygusal zorlanmaya tolerans düzeylerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç kapsamında 13 Nisan 2020 ve 12 Eylül 2021 tarihleri arasında çevrimiçi veri toplanarak ileri ergenlik dönemindeki 945 kişiye ulaşılmıştır. Demografik veri formunun yanı sıra katılımcılara duygusal zorlanmaya tolerans düzeylerini belirlemek amacıyla Sıkıntıya Toleranssızlık Ölçeği ve kaygı düzeylerini belirlemek amacıyla Durumluk Kaygı Envanteri uygulanmıştır. Verilerin analizinde ‘Statistical Package for the Social Sciences (SPSS) for Windows 23.00’ kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini oluşturan bireyler Türkiye’yi temsil edecek şekilde 78 farklı şehirde ikamet etmektedir. Örneklemin 756’sının (%80’ini) öğrenci olduğu bulunmuştur. Örneklemin durumluk kaygı düzeyleri 50.34 ± 11.73 , sıkıntıya tolerans düzeyleri 17.59 ± 9.73 olarak bulunmuştur. Ek olarak, katılımcıların kaygı düzeyleri ve duygusal zorlanmaya tolerans düzeyleri arasında pozitif yönde bir ilişki saptanmıştır ($r = .37, p < .01$). Örneklemin ortalama kaygı düzeyi kesme puanı olarak kullanılarak oluşturulan grupların duygusal zorlanmaya tolerans düzeylerinin anlamlı şekilde farklılaştığı görülmüştür ($t(942) = 10.24, p = 0.00$). Buna göre, durumluk kaygı puanı yüksek katılımcıların sıkıntıya toleranssızlık ölçeği puanlarının (Ort. = 14.60 S = 9.11) durumluk kaygı puanı düşük olan katılımcılara göre yüksek olduğu görülmüştür (Ort. = 20.75, S = 9.34). Araştırma sonuçları, kaygı düzeyleri düşük ve yüksek gruplar arasında duygusal zorlanmaya tolerans açısından fark olduğunu; yüksek puan alan gruplardaki katılımcıların duygusal zorlanmaya toleranssızlığın daha yüksek olduğunu göstermektedir. Bu bağlamda duygusal zorlanmaya tolerans düzeyinin kaygı üzerinde yatkinleştirici ve sürdürücü etkisi göz önünde bulundurulduğunda; pandemi döneminde artan kaygı belirtilerinin ele alınmasında bireylerin duygusal zorlanmaya toleranslarının arttırılmasının tedavi planlarına dahil edilmesinin önemli olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: ileri ergenlik, pandemi, covid-19, kaygı, duygusal zorlanmaya tolerans

S-47 İlköğretim Eğitiminde Baba Katılımı: Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi

Pelin Alaylı¹

1 Özel Arı İlköğretim Kurumları

Bu araştırmada, ilköğretim döneminde çocuğun gelişiminde baba katılımının öğretmen görüşlerine ve gözlemlerine göre değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 10 kadın ve 5 erkek olmak üzere toplam 15 ilkokul öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmada verilerin toplanmasında, yarı yapılandırılmış görüşme formu (çocuk gelişiminde baba katılımını etkin/pasif kılan durumlar neler olabilir? çocuğun/ergenin okul yaşamında hangi durumlarda babaların katılımı artmaktadır? genellikle hangi demografik özelliklere sahip babaların, çocuğun gelişiminde katılımının yüksek olduğunu gördünüz? öğretmenler, baba katılımının sağlanmasında neler yapılmasını önermektedirler?) hazırlanarak kullanılmıştır. Elde edilen veriler, içerik analizi kullanılarak analiz edilmiştir. Öğretmenler ile görüşmelerden elde edilen bilgiler, çeşitli başlıklar altında toplanarak yorumlanmıştır. Sonuç olarak, öğretmenlerin süreç içerisindeki gözlemlerine göre okuldaki veli çalışmalarına genellikle annelerin katılım sağladığı belirlenmiştir. Anneler veli toplantısı, bireysel görüşme, sınıf içi etkinlikler, telefon/zoom görüşmeleri, öğrenci projeleri ve yıl içindeki etkinliklere katılım göstermektedirler. Babalar ise, bireysel görüşmeler ve yılsonu öğrenci etkinliklerine katılım sağlamaktadırlar. İlköğretim öğretmenlerinin okul yaşantısında baba katılımına yönelik farkındalıklarının olduğu, baba katılım çalışmaları ile çocuğun duygusal, sosyal ve akademik alanlarda etkililiğine dair inançlarının olduğu ancak baba katılımının istendik düzeyde olmadığı belirlenmiştir. Bunlara ek olarak baba katılımının sağlanmasında yönelik bazı uygulamalar ve öneriler geliştirdikleri tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Baba katılımı, ilköğretim, öğretmen, çocuk,

POSTER BİLDİRİLER

P-01 Kol Kırılır Yen İçinde Kalır

Ayşe Merve Benk¹, Ayşen Coşkun¹

1 Kocaeli Üniversitesi Çocuk Ve Ergen Ruh Sağlığı Hastalıkları

16 yaş 6 aylık kız ergen hasta, hastanemizin sağlık tedbiri polikliniğinde takibe alınmıştır. Hastamız klinik muayene ve öz bildirim ölçekleri ile değerlendirildiğinde travma sonrası stres bozukluğun tanı kriterlerinin bir çoğunu karşıladığı görüldü. Takiplerde öykü detaylandırıldığında kendisinden bir yaş büyük teyzesinin oğlu tarafından anneannesinin evinde nitelikli cinsel istismara uğramış, bu durumu ailesinden gizlemiş. Hastamızın pelvik ağrı, menstrüel düzensizlik, kilo alımı şikayetleri olunca kadın doğum hekimi tarafından değerlendirilip endometriyozis tanısı ile takibe alınmış. Şikayetleri gerilemeyince bir başka hekim tarafından değerlendirilip 24 haftalık gebe olduğu anlaşılmış. Hastamız gebe olduğu öğrendiğinde şok yaşamış. Küretaj için yasal süreç geçtiğinden dolayı gebelik devam etmiş. Aile kuzenin yargılanmaması için hastamızın kendi rızasıyla ilişkiye girdiğini beyan etmesini istemiş. Hastamız istemeyerek de olsa bu şekilde söylemiş. Doğum gerçekleşmiş. Yenidoğan bakımı ile anneanne ve dede ilgilenmiş. Gebelik ve lohusalık döneminde hastamızın bedensel ve ruhsal gelişiminde duraksama ve gerilemeler izlenmiş. Adalet duygusu sarsılmış tarafımız sağlık tedbiri polikliniğinde yoğun bir terapi programına alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: cinsel istismar, TSSB, enstest, erken gebelik, takipsiz gebelik

P-02 Ayrılık Anksiyetesi Bozukluğu Tanısında Emdr: Bir Olgu Sunumu

Melis İpçi¹, Sevim Berrin İnci İzmir², Ümran Korkmazlar³, Eyüp Sabri Ercan⁴

1 Hasan Kalyoncu Üniversitesi Klinik Psikoloji A.d

2 Fmv Işık Üniversitesi Klinik Psikoloji Doktora

3 İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Ve Ergen Ruh Sağlığı Ve Hastalıkları A.d.

4 Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi Çocuk Ve Ergen Ruh Sağlığı Ve Hastalıkları A.d

Ayrılık Anksiyetesi Bozukluğu, en az 4 hafta süreyle çocuğun bakım veren kişiden ayrıldığında yaşına ve bilişsel düzeyine uygun olmayan bir tepki göstermesidir. DSM-V’te bebeklik, çocukluk ve ergenlik döneminde ilk defa tanımlanan bozukluklar başlığı altında belirtilen ayrılık anksiyetesi bozukluğu sadece çocukluk dönemine ait olan tek anksiyete bozukluğu olarak sınıflandırılmaktadır (APA, 2013). Klinik olarak bu çocuklarda bakım veren kişiden veya evden ayrıldıklarında ya da herhangi bir ayrılık beklenen durumun içine düştüklerinde tekrarlayıcı biçimde aşırı huzursuzluk, sıkıntı, mutsuzluk ve bu durumlara eşlik eden bedensel yakınmalar (fiziksel açıdan olan karın ağrısı, vücut ağrısı, kusma, mide bulantısı, iştahsızlık...vb.) görüldüğü dikkat çekmektedir. Ayrılık Anksiyetesi bozukluğunun tedavisi çocuk, aile ve çocuğun bulunduğu diğer çevreleri de kapsayacak şekilde planlanmalıdır. Morissey (2013) tarafından yapılan çalışma aile terapisiyle birlikte 14 EMDR (Göz Hareketleri ile Duyarsızlaştırma ve Yeniden İşleme) oturumundan oluşan tedavi yönteminin ayrılık anksiyetesiyle başa çıkılmasında etkili olduğunu kanıtlamaktadır (Korkmazlar, 2017). E, 6 yaş 2 aylık bir erkek olgu. Kliniğe anne ve babası tarafından aşırı çekingenlik, takıntılar, ağlama krizleri, huysuzluk, anneden ayrılmama ve anne dışında hiç kimseyle konuşmama şikayetleri ile getirildi. Detaylı öykü alımı sırasında 3,5 yaşından 5 yaşa kadar (1,5 yıl boyunca) annenin iş yerine sıklıkla gittiği, annenin nöbet usulü çalışmasından kaynaklı bazı gidişlerde üst üste 3 gece anne ile iş yerinde kaldığı, anne E’nin ondan ayrılmakta zorlanması nedeniyle 1,5 yıllık sürecin 8 ayında ev ile iş yerini birleştirdiği bilgisi alındı. Özellikle ev ile iş yerinin birleştiği 8 aylık dönemde iş yerinde diğer bakıma muhtaç çocukların E’ye sıklıkla “Senin annen bizim annemiz artık senin annen yok.”, “Senin annen bizi sevecek.”, “Senin annen olmayacak bizimle kalacak.” şeklinde sözler sarf etmesiyle yoğun bir duygusal travmaya maruz kaldığı belirlendi. Yapılan psikiyatrik değerlendirmede çocuk ergen psikiyatristi tarafından Ayrılık Anksiyetesi Bozukluğu tanısı ve Asperger Bozukluğu ön tanısı düşünüldü. Ayrılık Anksiyetesi Bozukluğu bulgularına yönelik EMDR terapisine yönlendirildi. Olguya 5 seans EMDR terapisine uygulandı. Çocuk ve aile terapiye birlikte dahil edilerek, çevresel faktörler göz önüne alınmıştır. Terapi değerlendirmesi yapıldığında EMDR seansları sonrasında aile ayrılık anksiyetesi bozukluğu şikayetlerinin düzeldiğini belirtmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ayrılık Anksiyetesi Bozukluğu, Anksiyete, EMDR

P-03 Asperger Bozukluğu Ve Dikkat Eksikliği Hiperaktivite Bozukluğu Tanılı Olguda Emdr: Bir Olgu

Sevim Berrin İnci İzmir¹, Melis İpçi², **Ümran Korkmazlar**³, Eyüp Sabri Ercan⁴

1 Fmv Işık Üniversitesi Klinik Psikoloji Doktora

2 Hasan Kalyoncu Üniversitesi Klinik Psikoloji A.d.

3 İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk & Ergen Ruh Sağlığı Ve Hastalıkları A.d.

4 Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Ve Ergen Psikiyatrisi A. D.

Asperger Bozukluğu; iletişim, sosyal etkileşim, sınırlı ve tekrarlayıcı davranışlar olmak üzere özellikle bu üç alanda hafiften ağıra değişen düzeylerde yetersizlik ve bozulmanın görülmesi ile karakterize nörogelişimsel bir bozukluktur. Asperger bozukluğu olan çocuklarla yapılan araştırmalar incelendiğinde EMDR ile yapılan çalışmaların olgu bazında yer aldığı ve iyileşme görüldüğü belirtilmektedir (İpci ve ark., 2017). Dikkat Eksikliği Hiperaktivite Bozukluğu (DEHB), dikkat, hareketlilik ve dürtüsellik problemleri ile giden çocukluk çağının en sık görülen psikiyatrik bozukluğudur. Son yıllarda bilimsel ve klinik çalışmalarda en iyi araştırılmış bir nöropsikiyatrik bozukluk olan DEHB'nin tedavisinde ilaçların en etkili tedavi yöntemi olduğu bütün klinik uygulama klavuzlarında belirtilmektedir (AACAP, 2007; Ercan ve ark. 2009). DEHB'li çocuklarda bulunan travmatik anı ve durumlara yönelik uygulanacak olan EMDR terapisinin ilaç tedavisine destek olarak prognozu olumlu yönde etkileyeceği düşünülmektedir. A, 12 yaş, 6. Sınıfa devam eden bir erkek olgu. Sosyal ipuçlarını anlamada güçlük çekmesi, gruba dahil olabilmede zorlanması, etkinlik sırasında arkadaşlarının davranışlarını yanlış anlaması, sürekli arkadaşlarının onu dışladığını düşünmesi ve bu duruma bağlı olarak ağlama ve öfke patlamalarının olması, bir konuya takılıp kalması, karşılıklı konuşma sırasında zaman zaman alakasız yanıtlar verebilmesi, zihinsel uğraş gerektiren durumlarda hem evde hem de okulda dikkatini odaklamada ve sürdürmede güçlük çekmesi, evde ve okulda etkinliklerden çabuk sıkılması, evde dersin başından bahanelerle sık kalkması, sınavlarda okuma ve işlem hatalarının fazla olması nedenleri ile ailesi tarafından kliniğe getirildi. Yapılan psikiyatrik değerlendirmede çocuk ergen psikiyatristi tarafından olguya Asperger Bozukluğu ve Dikkat Eksikliği Hiperaktivite Bozukluğu tanıları konuldu. DEHB tanısı için metilfenidat tedavisi düzenlendi ve ek olarak aripiprazol tedavisine başlandı. Sosyal ilişkilerindeki sorun ve öfke nöbetleri nedeni ile EMDR terapisine yönlendirildi. Toplam 7 seans EMDR uygulanan olguda Asperger Bozukluğu ve DEHB tanılarına bağlı yaşanan travmatik olaylar 8 aşamalı gelişimsel protokol ve duygu çalışması yöntemleri kullanılarak çalışıldı. Olgu ile sosyal becerilerin zayıf olması ve olayları doğru yorumlamakta zorlanmasına bağlı olarak yaşanan öfke kontrol sorununa dair travmatik anılar detaylı olarak alınıp, 10 gün aralıklarla çalışıldı. Günlük işlevsellikteki bozulmanın önüne geçmek amacıyla hem travmatik anılar gelişimsel protokol ile çalışıldı hem de sosyal beceri eğitimi verildi. Seanslar sonucunda belirgin düzelme görüldü.

Anahtar Kelimeler: Asperger Bozukluğu, DEHB, EMDR

P-04 Bir Ailede Uzamış Ortak Bir Yasın Anne Ve Kız Üzerinden Çözömlenmesi: Bir Vaka Örneği

Büşra Sel Cengiz¹, Bahar Gökler²

1 Şişli Meslek Yüksekokulu, Ted Üniversitesi

2 Ted Üniversitesi

Kayıplar hayatın kaçınılmaz bir parçasıdır. Ancak yas özgürce ve açıkça yaşanmadığında hayata devam etmek zorlaşır. Yaşanamayan yas farklı semptomlarla kişilerin hayatını etkileyebilir. Bu çalışmada yasin işlenememesinden dolayı farklı semptomlar gösteren bir çocuk ve annesi ele alınmıştır. Çalışma kapsamı içerisinde 2 yıl önce babasını kaybetmiş 10 yaşında bir çocuk ve annesi ile yapılan 11 seanslık terapi süreci anlatılmıştır. Çocuğun gösterdiği psikosomatik semptomlardan dolayı başvuran ailede 2 yıl önce yaşanan kayıp, annenin ve çocuğun yası olarak bütöncöl çerçevede ele alınmıştır. Bir ailede kayıp olduğunda ailenin her üyesinin kaybı nasıl karşıladığı ve aile üyeleri arasında yası yaşama ile ilgili tutumların birbiriyle ilişkisine değinilmiştir. Önceki yası tutulamamış kayıplar ve olumsuz hayat koşullarının güncel dönemdeki kaybı ele almadaki süreçleri nasıl şekillendirdiğı özellikle anne ile yapılan görüşmelerde açığa çıkmış ve konuşulamayanların dile getirilmesinin ailenin yas sürecine etkisi gözlemlenmiştir. Ebeveyn ve çocuk arası bağlanma ve ilişki kalitesinin kayıpla baş etme biçimine, kaybı anlamlandırma ve kayıp sonrası hayatın nasıl sürdürüldüğüne dair etkiler görüşmelerde gözlemlenmiştir. Ortak yasin bir çocuk ve anne üzerinden birlikte nasıl çözümlendiğı, yasa etki eden çeşitli faktörler ve travmatik kayıp sonrası büyümeye dair gözlemler, bu çalışmada anne ve çocuk açısından bütöncöl bir çerçevede ele alınmıştır. Bu vaka, bir ailenin güçlüklerle başa çıkma biçimi ve yas hikayesini anlatırken ortaya çıkan dayanıklılık kavramının gözler önüne serilmesi açısından bir örnek olarak sunulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Travmatik Yas, Dayanıklılık, Travma Sonrası Büyüme, Kayıp

P-05 Trikotilomani Olgusunda Emdr Uygulaması

Emrah Devrim¹, Ümran Korkmazlar²

1 Ada Eğitim Ve Psk. Dan. Merkezi

2 Fide Danışmanlık

AMAC Bireyin saç kaybıyla sonuçlanacak şekilde saçlarını tekrar tekrar koparması olarak tanımlanan trikotilomani kronik bir bozukluktur. Bu durum anksiyete ile tetiklenebilmektedir. Bu çalışmanın amacı, trikotilomani hastalığı olan çocuk danışanda yapılan EMDR (Göz Hareketleri ile Duyarsızlaştırma ve Yeniden İşleme) uygulamalarının etkililiğini göstermektir. OLGU Olgu başvurusundan 1 yıl önce trikotilomani tanısı alan 11 yaşında kız çocuğudur (Ece, isim değiştirilmiştir). Olgunun öyküsünde, 3 yaşında anne-babasının boşanması, 5 yaşında tekneden göle düşme, 7 yaşında korku tepkileri olduğu öğrenilmiştir. Yapılan Çalışmalar İlk Görüşme: Gelişim öyküsü, Aile öyküsü, travma öyküsü alındı. İkinci Görüşme: Psiko-eğitim, EMDR anlatımı, güvenli yer, güçlü yanlar, kaynak yükleme yapıldı. Üçüncü görüşme: Stabilizasyon, kaynak (güç bilekliği), anne ile ilişkisi hazırlıkları yapıldı. Tekne kazası anısı çalışıldı. Ödev verildi: Güçlü yanlar Dördüncü görüşme: Değerlendirme, güvenli yer, kutu çalışması, Beşinci görüşme: Kaynak-kutu oyunu, güçlü yanlar yerleştirildi. Altıncı seans: Değerlendirme, güçlendirme, danışmanlık yapıldı. Olumlu gelişmeler üzerine terapi sonlandırıldı. İzleme-kontrol seansı: 6 hafta sonra anne ile yapılan telefon görüşmesinde durumun iyi olduğu öğrenildi. Sonuç ve Değerlendirme Çocuklarla yapılan EMDR çalışmalarında olumsuz anıları, travmatik deneyimleri çalışmaya başlamadan önce yapılan güvenli yer, kaynak yükleme, güçlü yanlar gibi hazırlık çalışmaları ile saç yolma davranışı ve tekne korkusu gibi spesifik bir korkunun hızlı bir şekilde düzeldiği görülmüştür. EMDR ile anı ağlarının birbirini olumlu yönde etkilemesi çocuklarda hızlı işleme mümkün olabilmektedir. Sonuç olarak EMDR’da hazırlık aşamasında yapılan uygun müdahalelerin oldukça önemli olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: EMDR,Trikotilomani, travma, terapi

P-06 TREATMENT WITH EMDR THERAPY FOR A 5-YEAR-OLD CLIENT WITH POST TRAUMATIC STRESS DISORDER SYMPTOMS: A CASE REPORT

Duygu Karakulak Takvim¹, Ümran Korkmazlar Prof. Dr.²

1 Mayıs Psikoloji

2 İstanbul Üniversitesi, İstanbul Tıp Fak. Çocuk&ergen Ruh Sağlığı Ve Hastalıkları Ad
Emekli Öğretim Üyesi

Eye Movement Desensitization and Reprocessing (EMDR) Therapy was developed in 1987 by Francine Shapiro. This approach is based on the Adaptive Information Processing Model and is based on the reintegration of the traumatic experience with bidirectional stimulation in cases where the traumatic experience is not processed adaptively within the memory systems. In this article, the positive results of seven EMDR therapy sessions and two control sessions applied to a 5-year-old male client diagnosed with PTSD will be discussed. At the end of the therapy, a complete recovery was observed in the symptoms related to PTSD. In the parked car, during a storm, a large tree fell on their car, and after the event, he could not go out to the garden of their house surrounded by large trees, stays at home in windy weather, not be alone, extremely anxious mood, wanting his father at home, sleep problems, avoidance behaviours were observed. Significant reductions in symptoms were reported after the third week in the sessions conducted with the EMDR Approach. It was determined that the symptoms disappeared completely after seven sessions, and the improvement was preserved in the two follow-up sessions.

Anahtar Kelimeler: Post Traumatic Stress Disorder Trauma EMDR Therapy Child

P-07 Cinsel İstismar Ve Enkoprezis İlişkisinin Atlanması Sonucu Geç Müdahale Edilen Ensest Olgu

Merve Dilli Gürkan¹

1 Kocaeli Üniversitesi

Giriş: İstismar olgusu, çocukların yüz yüze kaldığı en eksi ve en derin toplumsal problemlerin başında gelmektedir. Bu olgunun nedenleri, oluşum biçimi ve etkileyen faktörlerin bilinmesi, tanınması ve engellenmesi karışık bir süreçtir. İstismara uğramış çocuklar ayrıntılı bir değerlendirmeye tabi tutulmadıklarında, istismar durumu kaçırılabilmekte ve bu çocuklara gerekli yardımlar sağlanamamaktadır. Sıklığı ve yaygınlığı yüksek olan çocukluk çağı cinsel istismar olgusunun nedenlerinin iyi tanımlanmasının, çocuklardaki olası belirtilerin iyi gözlenmesinin ve istismar mağduru çocuğa yönelik gerekli tedavinin sağlanmasının toplumsal ruh sağlığının tüm paydaşlarının en önemli ve kritik görevi olduğu kaçınılmazdır. Çocuğa yöneltilen cinsel istismar, aile içi ve aile dışı olmak üzere iki boyutta ele alınmaktadır. Aile içi cinsel istismar, yapısı gereği aile içinde saklanmakta, toplumsal olarak kabul edilmemekte ve duygusal olarak da en yoğun etkiyi doğurabilmektedir. Sağlık sistemine farklı bir şikayetle de olsa bir şekilde dahil olan çocuklara fizik muayene yapılması, ayrıntılı öykü alınması , şüpheli durumlarda çocuk psikiyatristine konsülte edilerek değerlendirilmesinin ihmal edilmemesi son derece önemlidir. Olgu: 11 yaş 7ay erkek hasta, 4 yaştan 7 yaşa kadar kaka kaçırma şikayetiyle pediatri, pediatrik cerrahi başvuruları olduğu belirtildi. Enkoprezisin kas, sinir kontrolünde gecikmeden kaynaklı olabileceği düşünülüp biyolojik sorunlara yönelik ayrıntılı tetkikler yapıldığı ancak çocuk psikiyatrisine konsülte edilmeyip davranışsal ve psikolojik yönden değerlendirilmediği öğrenildi. Hastanın enkoprezis şikayetinin 7 yaşında anne babanın boşanması ve anne ile beraber yaşamaya başlamasıyla eş zamanlı olarak sona erdiği belirtildi. Sonuç: İstismar mağduru çocuklar kendilerini yetişkinler gibi ifade edemedikleri için istismara uğramış çocukların psikolojik, biyolojik ve davranışsal belirtileri dikkatli bir şekilde gözlenmelidir. İkincil enkoprezis durumunun istismar mağduru çocuklarda görülebileceği atlanmış olup tıbbi birimler arası işbirliği ve iletişim eksikliği yüzünden çocuğun gereksinimi olan korunma sağlanmayıp, istismar edildiği ortamda yaşamak zorunda bırakılan bir erkek çocuk olgusu sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: ensest, enkoprezis, cinsel istismar, ihmal, fiziksel istismar

P-09 Toplumsal Travmaların Sosyal Medyada Paylaşılması: Kadına Yönelik Şiddet Konusundaki Tweetler Üzerinden Bir İnceleme

Hatice Kübra Özdoğan¹, **Semanur Toker**², Semih Topuz¹

1 Başkent Üniversitesi

2 Ankara Üniversitesi

Amaç: Travmatik yaşantılar, yalnızca bu travmaya doğrudan maruz kalan bireyleri değil, dolaylı yoldan tanık olan bireyleri de farklı düzeylerde etkileyebilmektedir. Dünyada olduğu gibi ülkemizde de büyük bir endişe kaynağı ve sorun olan cinsiyet temelli şiddet, günümüz toplumsal travmalarının bir örneğidir. Kadına yönelik şiddeti daha görünür ve duyulabilir hale getiren sosyal medya platformları, dolaylı yoldan bu travmaya tanık olan bireylerin duygu ve düşünce paylaşımı, yetkililere seslenmek ve geri düzenlemeler talep etmek gibi çeşitli psikolojik ihtiyaçlarını ve demokratik taleplerini dile getirdikleri bir aracı görevi görmektedir. Günümüzde kullanıcı sayısı her geçen gün giderek artan bir sosyal medya platformu olarak Twitter, bu paylaşımlar için önemli bir zemindir. Sosyal, psikolojik ve politik konuların incelenmesinde sosyal medya paylaşımlarının incelenmesi giderek yaygınlaşmakta ve bilimsel çalışmalar için araç olmaktadır. Bu çalışmanın amacı, herkese açık twitter hesapları üzerinden kadına yönelik şiddet konusundaki paylaşımların içeriğini incelemektir. **Yöntem:** Çalışmada veriler içerik analizi yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Twitter’da herkese açık hesapların konuyla ilgili paylaşımları, 2022 yılı Ocak ayı içinde elde edilmiştir. Veriler, 1 Temmuz 2021-31 Aralık 2021 tarihleri arasında atılan tweetlerden seçilmiştir. Çalışmada, Türkiye’nin kadına yönelik şiddet ve aile içi şiddeti önleme ve bununla mücadelede temel standartları belirten İstanbul Sözleşmesi’nden resmi olarak çekildiği tarih olan 1 Temmuz 2021’den itibaren yapılan paylaşımlar seçilmiştir. Örneklem, ilgili tarih aralığında gerçekleşen kadın cinayetleri ve bu cinayetlere ilişkin derlenen 126 twitter paylaşımıdır. Veri analizinde oluşturulan kategorilere göre tweetlerin frekansları elde edilmiştir. **Bulgular:** Kategoriler altında yer alan tweetlerde sıklıkla tekrarlanan “adalet”, “ceza”, “suçlu”, “hak” sözcüklerinin hukuki; “nefret”, “acı”, “acımasız”, “dayanmak” sözcüklerinin psikolojik; “boşanma”, “aile”, “çocuk”, “ülke” gibi sözcüklerin toplumsal ve “iyi”, “yanlış”, “kötü” gibi sözcüklerin ahlaki/etik kategorilerinde yer aldığı görülmüştür. Paylaşılan tweetlerin 46 tanesinin (%36,5) hukuki kategoride yer aldığı görülmektedir. **Sonuç:** Kadına yönelik şiddet bireyleri ve toplumu birçok yönden etkilemektedir. Söz konusu çalışma, bireylerin kadına yönelik şiddet konusunda en fazla yasal düzenlemeler ile hukuki sisteme yönelik beklenti ve talep içerisinde olduklarını göstermektedir. Çalışmanın, bireylerin tutum ve beklentileri açısından sosyal medya paylaşımları üzerinden yürütülecek gelecek araştırmaların önemine işaret ettiği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: toplumsal travma, sosyal medya, twitter, kadına yönelik şiddet, içerik analizi